

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
Išleista kas Pėnydia. Leidžia
LIETUVIŲ SOCIALISTŲ SAJUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 24.

Philadelphia, Pa., 16 d. Birželio (June), 1911 m.

Metas VII.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1906, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

TURINYS.

PROPAGANDA

J.B.S.	Kapitalistai skleidžia darbininkų susipratimą	285
"	Blogas tame, kad «socializmas» prasmė ir tt.....	286
	ŠIS BEI TAS IŠ AGITACIJOS	
	Prekė rusų-japoniškos karės	287
	Truputį plačiau	288
	Laiškas iš kelionės į Sibyrą.....	289
	BELETRISTIKA ir POEZIJA.	
Aidas	Prieš seimą (dialogas eilėmis).....	290
Senas Vincas	Baisi naktis.....	290
Barabošius	Taip buvo.....	291
	Ką rašo lietuvių laikraščiai.....	292
	LAIŠKAI Į REDAKCIJĄ	293
	SVARBIAUSIOS ŽINIOS	294
	KORESPONDENCIJOS	294
	SAJUNGOS REIKALAI	295

Baltramiejaus Naktis.

Yra tai pulkus romanų francūzų. Svarbus tikėjimaisi giščai. Labai žin-
gėdžios paslaptys karalių, vyskupų ir kunigų.

Kaip dievobaimingi katalikai, su palaiminimu bažnyčios, tik viena nakčia
išskerdė 60 tūkstančių žmonių Paryžiuje. Dviejų mirstančių kalba bedievio su
kataliku, kaip jie tada atjaučia, ir kaip dėl karaliaus brolio brolių nušovė ir dar
daug visokių akvumų mislijantiems žmonėms. Kunigai drandžia tą knygą
skaityti. Ji reikalinga klekvienam perskaityti.

„Baltramiejaus Naktis“ didelė knyga; kalna tik 75c.
Iš kelių tūkstančių likosi jau tik 80 egz. Pasiskubink gauti. Adrisnokite:

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.

PĀRANKIAUSIAI VISKĄ SPAUSDINTI

KOVOS SPAUSTUVEJE

Nes viskas atliekama pulkia, greitai ir pagal
šių dienų reikalavimus.

REIKALUI ESANT KREIPKĖTĖS
1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

THE LITHUANIAN WEEKLY „KOVA“ PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor —:— A. ŽYMONTAS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES
in all parts of the World

One year	\$2.00
Six months	1.00
Three months	.50

PRENUMERATA
visose dalyse sviete

Vienleis metams	\$2.00
Šešioms mėnesiams	1.00
Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON
APPLICATION.

APGARSINIMU KAINOS ANT
UŽKLAUSIMO.

“KOVA”

1815 E. Moyamensing Ave.

Philadelphia, Pa.

Telefonas, Keystone, Main 2958.

J. BALTRUŠAITIS

Redaktorius, Dokumentų Rašytojas ir Pinigų Siuntėjas
2400 Fifth ave. :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: PITTSBURG, PA.

Siunciu pinigų į visas svieto šalis, pagal teises, gau-
tas nuo tarptautiško bankų susivienijimo. Greitai ir pigiai. Iš-
siuntus į Lietuvą po 4 nedėlių gaunu priemonę kvitą ir pranešu
siuntėjui, kada pinigai išmokėti. Išdirty daviternasčius,
išjieskau Lietuvoj paliktas dalls. Per mane galti ir laivakortes
(šipkortes) gaut nebrangiai. Pinigų kainas prisiunciu pareikalavus.

Patarimai draugiški ir be užmokesčio.

PARANKIAUSIAS DARBO
ZMONEMS LAIKRAŠTIS

“RANKPELNIS”

Leidziamas L.S.S. Didzlojoj Britanljoj. Eina kas 2 savalti. “RANK-
PELNIS” stovedamas ant darbininkiskujų reikalų sargybos, rupinasi
sutelkti žinias apie darbininkų judėjimą įvairuose kraštuose.
“RANKPELNYJE” tilpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apy-
sakos, statistikos ir t. t. In šitų skyrių rašo įzymesneleje Europos
lietuvių rašejai. “RANKPELNIO” kaina: metam \$1.00 pusei me-
tų 50c, trims mėn. 25c. Pinigus ir laliskus reikia siqstl šiuo adresu:

„Rankpelnis“ Lily Bank, Bellshill
SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažidūrėti įdėkite stampą už 2c.

Reikalaujame.

Merginos, Krekiu pakuotojos, kuri tame darbe jau yra dir-
busi, didelė alga ir gera darbavietė.

J. S. Ivins'Son, 625 N. Broad St.

Philadelphia, Pa.

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, kad jau sulaukėme ir N1 š.m «Visuomenės» Prekė N. tik 25c. Kartu NN. 1, 2, (trečias jau išsibaigė) 4, 5, 6 7, 8-9, 10, 11-12 ir nr. 1 11m. tik už \$1.90.

Podraug pranešu, jog *Visuomenės* pakolaik ne visi numerai išsiparduoda. Jeigu draugai taip mažai reikalauis ir ant toliaus, tad būsiu priverstas pranešt «Visuomenės» išleistuvei, idant daugiaus nesuintinėtų, nes nenoriu, kad S-ga perdaug įsiskolintų «V-s» leidėjams. Todėl draugai, jeigu norite tą vienatinį Lietuvos išeinančių laikraštį, kuris rūpinasi mūsų visų reikalais, paremti, tad jūsų pareiga daugiaus rūpintis jo platinimu.

Reikalaudami «Visuomenės» ir siųsdami pinigus, adresuokite ekančiai:

«KOVA» 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa

KOVOS Agentai.

- ABUKANTIS, 172 Endicot st., Boston, Mass.
- K.DEMIKIS, 41 New Empire st., Wilkes Barre, Pa.
- A.L.REIKAS 4547 Cambridge st., Philadelphia, Pa. Frankford.
- A. J. NERIS Box 195 Easton, Pa

Rusiškai-Amerikoniška LINIJA

Vienatine be persedimo tarp Amerikos ir Liepojaus (Rusija).

8½ d. Rotterdamą	11½ d. Liepojų
III klasa \$31.00	III kl. \$35.00
II klasa 45,00	II klasa 47 00
I klasa 52 00	I klasa 62.00

Laiškai New Yorko išeina: „Birma“ — May 13; „Kursk“ — May 27; „Lithuanian“ — June 10. Reikalaujant smulkesnių žinių kreipkitės pas mūsų agentus arba pas Generališkąjį agentą.

A. E. Johnson & Co.
Gen. Pass. Agent
27 Broadway New York.

Kelstone Phone Main 14-28.
Bell Phone Lombard 2506 A.

Dr. Philip ROVNO
423 Pine st. PHILAD., PA.
Priėmimo valandos:
Nuo 10 ryto iki 3 P.M. Nuo 6 iki 8 vak.
Galima susikabēt rusiškai ir lenkiškai.

Ant pardavimo namas.

1708 So. 2nd str. Apačioje krautuvė su dviem dideliais langais. Dėl gyvenimo yra 10 kambarių ir maudynė. Didelis plotas, visi parankumai. Tinkanti vieta Ice cream ir kėdžių krautuvėl.

J. RHEA CRAIG Jr.
3rd & Tasker sts. Philadelphia, Pa.

IŠPARDAVIMAS

- Gramatika angliškos kalbos mokintis be mokytojo (apdaryta).....\$1.00
- Vaikų Draugas arba kaip mokytiis skaityt ir rašyt be mokytojo.....15c
- Naujas Būdas mokytiis rašyt be mokytojo.....10c
- Aritmetika mokiniams rokundų su pav. (apdaryta).....35c
- :: :: :: Viso \$1.60. Dabar parduodu už \$1.00. :: :: ::

Pinigus siųskite per Money Order į šiuo adresu:
P.MIKOLAINIS P.O. Box 62 New York City

Dr. Eva Katzman ::
Dr. James M. James
Dentistai | kalba rusiškai |
203 East Broadway
New York, N.Y. Tel. 3123 Orchard

Knygėlė ūkėsystės popieroms

Arba kaip tapti Suv. Valst. piliečiu. Pats vardas jau atsako už ją, todėl daug nereikia aiškinti. Prekė tik 25c. Reikalaujantiems daugiau, nuleidžia ma nuošimtis. Atsišaukite į «Kovos» Administraciją.

23 AKMENAIŠ "RAILROAD" LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsakmas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Aukso dengtas, gvarantotas 20 metų. Lukštal abi pusl uždaromi, gražiai engraviruoti. Absolutiškai teisingai laiko laiką.

speciškai vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelių ir per nuolat keliančius. Pasiųsime vyrišką ar moterišką laikrodėlį gavę pareikalavimą ir antrąsą per C.O.D., leidžiame išguzeminti ir užmokėti tik \$5.75 eksprekul. Jei rasite netinkantį, sugražinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį užmokėtum \$35.00, jei jį tau stulytų pirkti iš kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paaukuotą rėžėlį su broliuku dykal. **EXCELSIOR WATCH CO.** 903 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

DIDIS GYDYTOJAS

Dr. IGNOTAS STANKUS M.D.

Pabalges daktarišką mokslą universitete valstijos Indiana ir baiges kvotimus augščiausioj ir jau pakutinėj mokykloj **New York Post-Graduate MEDICAL SCHOOL & HOSPITAL**, kurioje spėciališkai išsilavina gydyme visokių pavojingiausių ligų ir daryme operacijų; pabalges tą mokslą įgaua vardą angšto, didžio daktaro. Dr. Ig. STANKUS, per kiek laiko buvo miestavų daktaru Indianapolis, Ind., kur turėjo didelę praktiką gydyme įvairių ligų, atlikdamas savo užduotį kuogeriausiai ir užganėdinančiai, dabargi pasišventęs labui savo brolių tautiečių, ir kad apsaugot juos nuo išnaudojimo per nesąžiniškus daktarus, įrengė savo locną naminį ligonbūtį ir:

KVIEČIA VISUS PAS SAVE SAKYDAMAS:

Jeigu sergi, ar kenkia kas sveikatai, skubiai kreipkis pas mane ypatingai arba laišku, o būsi išgydytas. Jeigu kiti daktarai pripažino ligą neišgydoma, neabejok, nes aš turėdamas didesnę praktiką ir augštesnį mokslą, tau pagelbėsiu ir suteiksiu tikrai brolišką ir sąžinišką rodą. Kiekvienas iš atsišaukusių persitikrįs, kad esu pabaigęs didesnį daktarišką mokslą ir galiu geriau gydyti negu kiti daktarai svetimtaučiai.

:: :: :: **APSIIMU PASEKMINGAI IŠGYDYTI** :: :: ::
Nuo reumatizmo, skaudėjimo ir gėlmo sąnarių, kaulų, strėnų ir šonų; nuo visokių kraujo ligų, užkietėjimo ir neveikimo vidurių, išbėrimo, kūno niežėjimo, visokių spuogų, dedervinių ir silkinimo plaukų; galvos skaudėjimo, nuo širdies ligos, inkstų, plaučių, kepenų. Nuo visokių nerviškių ligų, neuralgijos, drebėjimo sąnarių, nemiegojimo ir išgaščų; nuo greito nuilimo, sunkaus kvėpavimo, persalimo ir nuo visokių slogų. Nuo visokių užkrečiamų lytiškų ligų ir visokių kitokių nusilpnėjimų sveikatos. Taipgi nuo visokių moteriškų ligų, skausmingų mėnesinių, baltųjų, tekėjimo ir gumbų ligų.

TURIU SPECIJALIŠKĄ DIPLOMĄ DEL DARYMO OPERACIJŲ

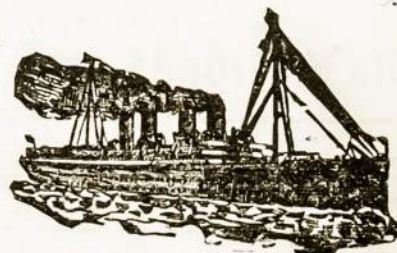
Ištikus būtinam reikalingumui operacijos, kada vaistai negal pagydyti kaip tai: augimo vėžio skilvyje ir visokių akmenų, skaudulių ir guzų, ar tai būtų pūslėje, inkstuose, kepenyse ir žarnose, viską tą su pagelba operacijos galima pašalinti kuogeriausiai ir už menką mokesčį. Daznu taipgi operacijas ant kaulų, smegenų, grobų ir lytiškų organų, kaip vyrų taip ir moterų. Ištiesinu pritrauktas rankas ir kojas. Išgydau su naujausio būdo operacija rapturą už menką prekę. Pertaik kreipkitės kiekvienoje ligoje pas mane. Jeigu negalima pribūti ypatingai, tai parašykite ką skauda ir kokius nesveikumus jaučiate savyj, o aš suprasiu ir ištyres duosiu rodą, o jeigu reiks, prisiųsiu ir gyduoles, kaip toli negyventumėte: Amerikoj, Anglijoj, Kanadoj ar kitose šalyse. Atsilankantiems ypatingai ir dėl operacijų, turiu savo naminį puikų ligonbūtį.

BIEDNUS GYDAU DOVANAI

Dr. IGNOTAS STANKUS 1220 S. Broad str., PHILADELPHIA, PA.
Valandos Ofiso: Nuo 9 iki 12, nuo 2 iki 4 p.p. ir nuo 6 iki 8 vak. Nedėl. nuo 1 iki 5 v.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA Lietuviška Banka Philadelphiajoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų. Išmains pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai. Agentūra geležinkelių tikietų.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.
605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liandies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekės su priėjintimu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Jį parduodam todėl taip pigiai, kad norime praplatinti tarpe darbinukų klasos revoliucionijoniską mintis.
Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į **«Kovos» Administraciją.**

KAPITALISTAI SKLEIDŽIA DARBININKU SUSIPRATIMĄ.

OCIJALISTŲ spaudos biuras praneša iš Washingtono, kad Kongreso Taisyklių Komisija, kuriai buvo paduota socialistų atstovo drg. Bergerio rezoliucija, reikalaujanti, idant kongresas išikištų į dalyką pagriebimo brolių McNamarų ir iširtų, kaip kapitalistai savo suokalbais mindžioja pliečiams konstitucijos užgvarantuotas teises, — toji komisija turėjo rezoliuciją perduoti abiemis kongreso rumams, ir buvo pažadėjusi rezoliucijos klausimą apsvarstyt ir Bergerio reikalavimą išpildyt. Bet galų-gale apsvartė, kad išpildant darbininkų reikalavimą, prisieis atskleisti kapitalistų piktadarystes, todėl rezoliuciją atmetė, neperdavus kongreso rumams. Tokio rezultato galima buvo laukti, žinant iš keno atstovų kongresas susideda, tečiaus matant darbininkų klesos subruzdimą ir girdint protestus milijonų žmonių prieš sauališką kapitalistų pasielgimą, buvo abelnai manoma, kad kongresas neišdris stoti apginime konspiratorių ir dalyką pagriebimo brolių McNamarų pernagrines. Buvo manoma, kad kongresas šiame atsitikime stos apginime šalies konstitucijos, kurią išniekino kapitalistai, mindžiodami tuos įstatus, kurie kiekvienam pliečiui užtikrina nepaliečiamybę. Rods, žinomoje Moyerio, Haywoodo ir Pettibono byloje viršiausias Jung. Valstijų teismas išnešė savo nuosprendį, kad apkaltintasis ir pergabentas iš vienos valstijos į kitą nusikaltėlis turi būt teisiamas, nežiūrint kokioj valstijoj prasižengė, neatsižiūrint į faktus, koku būdu buvo suimtas ir pergabentas, ar tas suėmimas buvo tiesotu ar pagriebimu... Bet tuo pačiu laiku tas pats teismas už pagriebimus rusčiai baudžia, o ir visuomenė griežtai reikalaujanti bausti tuos, kurie pagriebia kenonors vaiką dėl pasipelnijimo išpirkimais. Ta piktadarystė, pildoma per «juodarankius», yra labai pasmerkiama, todėl galima buvo manyti, kad ir kongresas įtekmėj viešos opinijos pasmerks juodarankšką pagriebimą brolių McNamarų. Bet visuomenės apsiriktai. Vaikus vagia mat tie, kurie dėl savo gyvasties palaikymo griebiasi tokių priemonių pasipelnijimo, čia gi pagriebimą padarė kapitalistai dėl išnaikinimo darbininkiškų organizacijų, dėl išplėšimo darbininkų klesai ginklo, kad paskui galėtų paversti juos tikrais vergais—baudžiauninkais. Čia jau mat kas kita. Čia nėra jau piktadarystės, nes kapitalas rengia apiplėšimą ir mirtį tūkstančiams žmonių. Kongresas, susidedantis iš kapitalistų ir jų atstovų, tat nukrato rankas, ir jo Taisyklių Komisija apskelbia, kad ne kongreso reikalas kištis į tokius dalykus, kaip pagriebimai. Tat kamgi tas kongresas yra reikalingas, jeigu ne jo dalykas pridaboti, kad šalyje būtų tvarka ir kad pliečiai pildytų jo sutaisytus įstatus?

Kad pagriebime McNamarų svarbiausią rolę lošė *varas*, kad tuo pasielgimu išniekinta visus šalies kongreso sutaisomus įstatymus, tatau kongreso Taisyklių Komisija gana gerai žino, nes viens iš jos narių p. Madison iš Kansas valstijos pasakė: «kiekvienas advokatas gerai žino, jog suimant McNamarus *peržengta įstatymus*». Tečiaus komisija nutarė, jog byla suimtųjų turi atsibūti toj valstijoj, į kurią suimtieji tapo atgabenti, kur kapitalistiški satrapai yra sutaisę visus plenus pasekmingiausiam atsiekimui savo tikslo.

Tarpe kitų dokumentų kapitalistų kovos prieš darbininkiškas organizacijas istorijai atsiranda dar vienas, kuris parodo, kad apkaltinimas McNamarų už sunaikinimą *dinamitu* spauštuvės «Times'o», yra neteisingu. Sulyg valdiško kasyklinio biuro direktoriaus Holmes'o liūdijimo trioba «Times'o» spauštuvės likosi sunaikinta ne su pagalba dinamito. Advokatas Harriman apreiškia: «Detektyvas W. Burns tikrina, jog suėmė žmones, kurie *dinamitu* sunaikino spauštuvę «Times'o», ir kad viens tų piktadarių prisipažino prie «kaltės». Tas prisipažinimas yra «didės» vertės... ypač,

kad... *darbas*, prie kurio «prisipažinta», *niekad nebuvo atlikta*».

Dėlei ko būtina reikia tikėti į McManigalo liūdijimą, jog jis su McNamarais dinamitu sunaikino «Times'o» spauštuvę, jeigu to «dinamitinio» pasikėsimo sulyg pripažinimo Holmeso visai nebuvo? Holmes yra autoritetu sprogstančiųjų medegų dalykuose. Jis gi, ištiręs griuvėsius sunaikintos triobos, išdavė savo valdiškąjį raportą, «kad dinamito eksplozija negalėtų uždegti gazų, nėgi dažų ir aliejaus sąkrovos, nes dinamito eksplozijos aliejų ir dažų užsidegimu visiškai užgesina. Tuo tarpu gazų eksplozijos tik ir pagimdo aliejų užsidegimą, kas ir pasidarė «Times'o» trioboj eksplozijai ištikus». Tas valdiškojo kasyklinio biuro direktoriaus apreiškimas yra nepaprastai svarbus prirodymas, kad apkaltinimas McNamarų yra kapitalistų suokalbio pasekme, o McManigalo liūdijimas yra liūdijimu papirktojo pasidavėlio. Tie faktai viešai apskelbti, turi būt žinomi ir kongreso Taisyklių Komisijos nariams, tie faktai kuaiškiausiai pasako, jog kapitalistų pagriebimas McNamarų ir įmetimas jų į kalėjimą yra piktadaryste, kuri tur būt nubauta, bet kapitalistiški atstovai užsimerkia ir krato rankas, kad tai ne jų reikalas kištis į tokius dalykus. Bet kalbant žodžiais drg. Bergerio, kuris pasakė Taisyklių Komisijai, kad visuomenės du milijonai užsinteresavo McNamarų pagriebimu ir pakėlė savo protestą prieš kapitalo piktadarystę, bet prieš kongreso Taisyklių Komisijos pasielgimą *užprotestuos daug daugiau tų milijonų*, reikia tikėtis, jog visuomenė supras, kokius jos teisių apginėjus turi kongrese.

Kongreso Taisyklių Komiteto pasielgimas akyveizdoje faktų, kad unijos viršininkų areštavimas yra *netiesotu pagriebimu* būtina turi iššaukti teisingą rūstybę kiekvieno tiesos šalininko širdyje, būtina turi papiktinti kiekvieną darbininką, matant, kaip ir augščiausioji teisdavystės įstaiga žiūri į įstatus, kuomet eina apie jų peržengimą dėl naikinimo darbininkų klesos teisių, dėl išplėšimo iš darbininkų klesos ginklo apsiginimui nuo nežmoniškiausio išnaudojimo ir žudymo darbininkiškos sveikatos ir gyvasties per kapitalistus.

Akyveizdoje tokio atsitikimo, akyveizdoje to fakto sprauste spraudžiasi klausimas: ar turime valdžią, kurios pareiga pridaboti šalyje esančius žmonių teisių apginimui sutaisytus įstatus; ar ta valdžia nėra apginėja šaikos razbaininkų? Ar turime konstituciją, jeigu leidžiama razbaininkų šaikai užpulti ant pliečių, pagriebti ir išsigabenti už tūkstančių mylių, kad ten nužudyti, arba kad iš pagriebtuosius apginančiųjų išplėsti sunkiai uždirbtus ir sutaupintus organizacijų reikalams pinigus. Neturime valdžios! Turime tik razbaininkų ir plėšikų šaiką, kuri saualiauja, be atsakomybės pildydama kriminališkas piktadarystes, žaidžia žmonių būviu, sveikata ir gyvasčia. Ar ilgai dar visuomenė pro pirštus žlūrės į tą baisią anarchiją ir ar ilgai leis sauališkai viešpatauti ant jos šaikai razbaininkų! Ar vis tylės ir nepareikalaus iš tų, kuriuos nuskiria daboti visuomenės teises, idant jie savo pareigas atliktų, o ne tarnautų pasidavę šaikai razbaininkų!

Ne! taip ilgai būti negali ir neprivalo taip būtli. Darbininkų klesa bent sykį privalo jau praregėti ir pamatyti, kas reikalinga, kad žmonių gyvastis, turtas ir nepaliečiamybė būtų užtikrinti per nuskirtuosius tvarkvedžius. Darbininkų klesa privalo pakelti toki protestą, kurį išgirs apginanti razbaininkų šaikas valdžia, jeigu tylaus reikalavimo negirdi ir su nuduota nekaltybe primerkia akis. Valdžia atsaisako kištis į dalyką, kad atskleisti visuomenei kapitalistų niekšišką konspiraciją, turbūt suprasdama, kad tas padarytų ir pačiai valdžiai nesmagumą. Jeigu taip, jeigu neturime valdžios, kuri apgintų mūsų teises, mes patys privalome ginti savo teises ir privalo visi darbininkai iki vienam stoti apginime suimtų darbininkų, kuriems išplėsti gyvastis, reiškia visai darbininkų klesai išplėšimą teisės organizuoties. Lai kapitalistų piktadarystė paskleidžia darbininkų susipratimą po visą šalį!

Blogas tame, kad «socializmas» prasmė ne vienaip suprantama.

KONSERVATYVAI ir buržuazija tankiai save skelbiant nacionalistais (tautininkais) pasmerkia tas sroves, kurios sulyg socializmo reikalavimo skelbia «tarptautiškuma», pasivadindami dėlei to internacionalistais. «Doruojū» pasipiktinimu prisipildo «patrijotų» siela, kada tik pamislija, jog proletarijatas, nepaisydams valstijinių rubežių, skelbia susibroliavimą visų tautų, kad bendromis jėgomis atsiekti geistinius žmonių idealus: išsiliuosavimą vienų iš po jungo kitų ir atsiekimą augštesnės kultūros. Tai sulyg jų nuomonės toks darbas yra netik ne-tėvynaiškiu, bet tiesiog «judošiškiu» ir pagal įstatus toks nusikaltimas negal būt atleistinu. Tokios rūšies «dorieji» patrijotai visai nemato, kad kapitalizmas seniai jau liko tarptautišku, kad kapitalas seniai jau neatsižiūri į valstijinius rubežius ir gerovę tautos, nes kapitalistui nieks kitas nerūpi, kaip tik sutvėrimas neišsemiamų pelno šaltinių. Kapitalistui nė į galvą neateina mintis stengties išvystyt gerbuvį savo gimtinės šalies gyventojų, jam rūpi tik ta pramonija, kuri žada didesnį pelną, o jam vistiek ar tos pramonijos šaltinis bus vienoj ar kitoj šalyj; ir jeigu jam tinkamiausia eksploatacijai vieta atsirastų ant Marso ir galima būtų į ten dasigauti, tai «dorasis» patrijotas, turintis savo rankose «savosios» šalies kapitalus, beabejo, tuojaus išgabentų į minėtą lokacijos vietą, nežiūrėdamas, jog gimtinė šalis tapo apiplėšta.

Ne apie tai, tečiau, šiuo kartu norime kalbėti. Daugelis mat ne-socialistų «būtų socialistais», tik, kad tas socializmas reikalaujamas «tautų išnaikinimo», o įgimta tėvyniška meilė jiems neleidžia prisidėti prie tokios piktadarystės; ir tuo pačiu laiku, kovodami prieš «tarptautišką socializmą», neįjunta, kaip prisideda prie naikinimo ir vergimo tautų, leisdami kapitalizmui viešpatauti. Jie socializmo prasmės nesupranta.

Jei tik kuomet-nors kalbamės su darbininkais šiek-tiek inteligentiškesniais, jei tik kuomet girdime pašnekėsį tēmoje visuomeninių santikių ar tai tarpe industrijinų ar komercijinių darbininkų, ar tai privatių ir valstijinių oficialistų, ar abelnai tarpe šviesuomenės — noroms-noroms turime pripažinti, kad tuose pašnekėsiuose randasi daug socialistiškumo, o jeigu plačiau pasižiūrėsime, persitikrėsime, kad didžiama turi socialistišką pažiūrą, dagi pripažįsta principus socializmo, bet socialistais pasivadinti ar būti išdrįsta nedaugelis, nes socializmo tikros prasmės nesupranta. Socializmą atsivaizdina sau visai netaip, kaip ištikrųjų reikėtų.

Štai pav. narys komercijos Jungtinių Valst. tribunolo, teisėjas Julius Mack, atidarant prieš neseniai «Vaikų Gerbuvio» parodą, išreikšdamas savo nuomonę linkui pensijonavimo našlių, likusiųjų su vaikais be išteklių pragyvenimui, protestuodamas, jog nėra jis socialistu, tečiau išreiškė socialistišką savo pažiūrą vieną po kitos, t.y. savo reikalavime aprūpinti našlių gyvenimą, pilnai išreikšė socialistų reikalavimus. Ir panašiai galima pasakyti apie daugelį kitų, kurie išreiškia socialistišką sentimentą, bet praktiško darbo dėl to sentimentų realizavimo pas tuos žmones visai nesimato. Tas yra dėlto, kad socializmo prasmę neteisingai išaiškino ir aiškina visi kapitalizmo oligarchiškos tvarkos apginėjai — publicistai, kurie ir išdirba klaidingą supratimą socializmo, kuris anot tokių išaiškintojų aiškinimo tik griaunąs draugijinį gyvenimą. Bet tie, kurie pastebi, kad tą gyvenimą pūdo ir naikina dabartinis surėdymas, jieško vaistų ir niekame kitame jų neranda, vien socializmas. Tečiau užmetus jiems, kad tuos vaistus pagamina ir rekomenduoja socializmas, persigandę, jog savo teisybės jieškojime atsidūrė socializme, pasikrato ir šaukia, besiteisindami jog nėra socialistais. Yra ar nėra, bet turės būti, nes tas neiš-

vengtina. Kitokio kelio išėjimui iš to padėjimo, kokiame atsimada draugijinis gyvenimas, kitokio kelio nėra, kaip tik per socializmą.

Ekonominės sąlygos produkcijos sistemoje, kurios yra priežastimi tūkstančių nelaimių šeimynoms ir atskiroms vienutėms, ir kurios verčia prie tirinėjimo esančiojo dalykų stovio ir daro socialistais tuos, kurie suprato priežastį viso blogo; tos ekonominės sąlygos keičiasi ir prisiartina vis arčiau ir arčiau prie socializmo. Jų egzistencijai neleidžia išnykti greičiau tie arba tos visuomeninės srovės, kurie, nežinodami ko ištikrųjų socializmas reikalauja, prieš socializmo besiplėtojamą kovoją, patįs kartais nežinodami dėlko tą daro. Daugelis tokių socializmo priešų, kurie dar nesupūdė sąžinės ir teisingystės pajautų kapitalizmo oligarchijoje, matydami šimtus tūkstančių ir milijonus žmonių dėlei stokos darbo pūvančius skurdo purvuose, ir sykiu matydami, kaip į tat neatsižiūri visuomenė, klausinėja: Kada gi tam bus galas? Kas gi pagelbės, jeigu ir laisvoj šalyj, kaip Jungt. Valstijos, didelė visuomenės didžiuma paskendus skurde ir tamsybėj. Supranta, kad čia valdžia negal pagelbėti, kad šalis irgi negal pati sau pagelbėti, negelbstant iš skurdo ir nupuolimo didžiumą, turėtų «nukentėti» mažumos reikalai, t.y. reikalai kapitalistų, kurie ir stumia visuomenės didžiumą į kaskart didesnį skurdą, į nupuolimą.

Ar galima vadinti teisingu ir tikru patrijotu tą, kuris nežiūri į visuomenės didžiumos padėjimą, o pertat nežiūri ir į šalies padėjimą, nes šis priklauso nuo visuomenės padėjimo. Kas mano, kad mažumos privatiški reikalai, kapitalo reikalai, yra svarbesniais visuomenės didžiumos reikalais, beabejo, toki nieks negal vadinti tikru patrijotu, bet kaip tik priešingai, nes gina reikalus mažumos, kuri dėl savo pelno stumia «tėvynę» į skurdą ir nupuolimą, rūpindamąsi pagaminti sau kuodaugiausiai išdirbystės pigios spėkos — proletarijato.

Galima būtų likti tikru patrijotu, galima būtų pakelti visos visuomenės gerbūvis, apšvieta ir moralybė, bet reikia panaikinti reikalą išdirbystės spēkų pigumo, tečiau — hm, tai bus sulygimas žmonių luomų, tai bus panaikinimas esančios tvarkos, tai bus *socializmas*...

Ir baimė nesupranto socializmo vėl tuos visuomenines veikėjus-«reformatorius» nuramina; jie užsimerkia, kad nematyti kas aplink dedasi, nuleidžia rankas, nežinodami, kaip pagelbėti i vengus to baisaus socializmo. O tuo tarpu santikiai ir visuomenės didžiumos padėjimas auklėja atspriešinimo dvysią, kuri auga ir auga be perstojimo ir gruoja baisia audra. Revolucija įėjama atmosferoj; ekonominiai kriziai sako, kad taip, kaip yra tolesniai būti negali.

Kapitalistiškoji sistema Jungt. Valstijose išsivystė iki staus plačiausių ribų, išdirbo nepakenčiamus santikius, sutaisė visuomenės didžiūmai neišturiamas gyvenimo sąlygas, sykiu pavergė laikraštiją, kuri padėjimo sąlygų labiau priverčiama yra negu dal potiškos šalies cenzorių tarnauti viešpataujančios mažumos reikalams. Šičia nepermaldujamu cenzorium yra visagalis organizuotas kapitalas, kuris nors ir nesodina redaktorių kalėjimuosna, tačiau turėtų maitinti, neštropuoja leidėjų už straipsnius, nekonfiskuos, laikraščio išleidimų, bet atspriešinanti įsakymams laikraštį nautumia į padėjimą, iš kurio tur eiti į kapą. Konkurencijinė sistema leidėjus priverčia pardavinėti laikraščius už kainą žemiau vėgtės. Laikraščio egzistencija priklauso nuo apskelbimų. Laikraštis, neprielankus organizuotam kapitalui, nustoja tų gerai apmokamų apskelbimų, o sykiu tur nustoti ir gyvavimo. Daugumą radikališkesnių laikraščių beveik varu yra verčiami tokiu būdu savo skaitytojus klaidinti supratime socialistiškos idėjos. Ne kitai negal išlaikyti konkurencijos kapitalistiško laikraščio, kurio techniškas apdirbimas ir iliustracijos patraukia minias prie p kimo ir skaitymo kvailinančių jų informacijų.

Padėjimas socialistiško laikraščio tokiose apylostovose, suprantama, negal būt užvydētīnu, nors jo išleidimo lēšos aprubežiutos iki mažiausio minimum. Jis netik kad negal patraukti savo techniškajai puse, savo dailia išžiūra skaitytoji, bet negal nē pakakinti skaitytojo reikalavimus; negal duoti tū viskū, kū privalo; negal atsakyti ant visū neteisingū užmetinėjimų; negal atremti visokias apšmeižas, metamas ant socializmo atvirai ir išaiškinti gudriai sutalsytus pasikasinėjimus po socializmu — visokius klaidinimus linkui socializmo prasmės, nes socialistū laikraščiu netik pritrūksta tam viskam vietos, bet pritrūksta ir spēkū ir laiko, reikalingo redaktoriams dėl gaudymo tū neteisingū leidžiamū visuomenės žingeidumui informacijū, ir dėl pasijieškojimo, taip tarsime, ramsčio, kuo pasiremiant galima būtu pasekmingai atakū atmušti. Tuomi pasinaudodami socializmo prasmės iškraipytojai ikalbinėja nesvarstančiai visuomenei apie socialistiškū laikraščių redaktoriū kaipo apie slauramaniū, na, žinoma, ir gražesniū komplemetū nesigaili, kad tik diskredituoti ir padaryti juos mažiau saukensmingais. Ir jeigu socialistui sunku yra visur pasirodyti socialistu, tai socialistiškū laikraščio redaktoriui ištikrūjū nuolatos reikia kentėti baisiausias dvasiškas torturas. Jū padėjimas ištikrūjū neužvydētinas, jū vieta ištikrūjū negal būti geistina niekam, kas nepasirūžes mest save ant aukuro pavergtosios ir nupuolusios minios, kuri tankiai dėl savo nesusipratimo, būdama socializmo dėjos reikšmės iškraipytojū klaidinama, stoja savo priešū pusėj ir prigelbsti torturuoti dvasiū kovotojū už jos (darbininkū) teises ir ateiti.

Taip galima išaiškinti priežastį, dėl ko anglū socialistū laikraštija Amerikoje taip sunkiai tur kovoti už savo būvį. Kapitalizmo neapykanta ir kerštas atkreipti prieš jū ir kapitalas minētu būdu naikina socialistū laikraščius.

Ateiviū laikraščiams, rodos, čia būtu lengvesnės gyvavimo sąlygos, nes ateivija susideda veik iš vienū darbininkū; ateiviū kapitalistū, rodos, nėra, tokiū būdu ir nuo persekiojimo, rodos, būtu išliuosa. Bet taip nėra. Tarpe tū ateiviū darbininkū randasi taipgi vienas—kitas tiesotu ar netiesotu, «bizniu» ar prigavystėmis susikrovusių sau stambesniū turtū. Tie jau ir skaito save kapitalistais. Pasinaudodami jiems tarnaujančiais pasidavėliais, jie irgi bando prisidėti prie persekiojū socialistiškū laikraštijos ir griebiasi tū pačių kaip ir tikrieji kapitalistai metodū: verčia laikraščius ir redaktoriū klaidinti visuomene. O nepasiduodančius tū norams naikina minėtais kapitalistiškais įrankiais.

Ir jeigu kapitalistus pasmerkiame už minimus darbus, juo labiau neatleistina panašūs darbai ateiviū, — iš tarpo kuriū neišskirtini ir musiškiai — menamiems «kapitalistams», arba kapitalo bernams, kurie stačiai užsipelno vardū išdavikū, pardavikū savo brolių; vardū judošiū tautos! Ar gal jie skelbties patrijotais, tautos mylėtojais, jeigu tos savo tautos — darbininkū klesos — reikalus neskaito svarbesniais už reikalus kapitalo, jeigu prigelbsti tam priešpataujančiam kapitalui, ypač ateivius kaskart pasibaisėtiniu nepuldinti materijališkai ir morališkai! Ne! Tik nesvarstantis dalykū žmogus, tik veidmainis gal pasakoti, jog musiškiai republikoniški demokratai yra tėvynainiai, savo tautos apginėjais, o socialistai gi — tautos ēdikais. Tik pasidavėliai—redaktoriai gal, pažinēs nustoje, įpasakoti visuomenei, jog socializmas nors ir geras, bet tai svajonē, dagi kenksmingas tautai, nes jis remiasi tarpautine sandara ir brolyste.

Taip, mēs socialistai nesame tais patrijotais, kurie parduoda savo vientaučius kapitalizmo vergijon, bet esame tais patrijotais, kurie apgina savo tautū; kurie kovoja už visū tautū pavergtąją tautū; kurie kovoja už visū tautū laisvę, savyvaldū ir lygybę teisiū tarptautinėj tautū sandaroj. Mēs esame tais patrijotais, kurie keldami pavergtūjū sielose atspriešinimo dvasiū — susipratimą, sikiu stengiamēs apsaugoti šalį nuo plačiųjū minū gaivalinio siel-

varto išsiveržimo, kuris neša kraštui baisiū katastrofū, ašaras ir kraują. Prie to minias veda tie, kurie spaudžia ir kurie tyraniją apgindami klaidina ir blizgučiais vilioja išalkusias minias. Už tū minių baisiū pagiežū atsakomybē puola ant jūšū visū, kurie tramdote visokiais būdais minū susipratimo plėtojimąsi.

J. B. Smelstorius.

ŠIS BEI TAS.

William Restelle Shier.

Prekė Rusų-Japonijos karės.

(Iš angliško vertė A. Purvis)

Jeigu visos aukos tos galingosios dvikovės tarpe Rusijos ir Japonijos atsikeltū iš savo kapū ir maršuočių vienoje eilėje, laikydami viens kito rankū prieš Mikalojų ir Mikado, kurie dabar yra draugai, kokia tai būtų baisi procesija. Šimtas keturioliasdešimts dvi mylios atgaivintū kūnū, maršuojančių tyliai ir praeinančių kas valanda po tris mylias, kuriū veidai sudarkyti mirties agonijos, kuriū akis be žvilgsnio ir suakmenėje, jū kūno sąnariai baisiai sudraskyti arba šūviū nutraukti. 170,000 tūkstačių drąsiū rusū ir 80,000 tūkstančių narsiū mažū japoniečių, atsikėlusių iš ravū bei tvirtoviū apkasū ir vandens gelmiū, kuriuos švinas ir plienas yra užkasęs, maršuočių peržiūrėjimui prieš savo garbingus imperatoriū. Dvi dieni ir dvi nakti imtū, kol tas šmėkliškas laidotuviū maršuočių pulkas praieitū pro šalį.

Vienas ketvirdalis milijono tvirtiausių vyrū, kokius tik jū šalis galėjo išauginti, bekovajant už jū ponū vėliavas ant sausžemio lygumū ir vandenū toli Rytinėje Azijoje, sutiko juodai apsirėdžiusiū pjovėji — mirtį. Pas Jalu upę bėgyje penkiū valandū žuvo 3,100 arba 10 žmoniū kas minutū. Pas Telissu toks pat jau skaitlius patiko mirtį. Prie Laioang ir Šache upēs mušiuose, kuriuose dalyvavo arti 3-4 šimtū tūkstančių kareiviū, tapo nužudyta arba prigerė 63,000. Iš 45,000 rusū uždarytū Port Arture, 1/3 žuvo traukyje septyniū mėnesiū apgulimo; iš 106,000 japonū, atakuojančių Port Arturū, 42.5 nuošimčiai tapo perveti priešū kulkomis. Tuo po puolimui Port Arturo atlikta didžiausias mūšis istorijoje — mušis po Mukdenu, kur 500,000 japonū ir 400,000 rusū kareiviū ėmė dalyvumą. Ištisas 10 dienū tęsėsi kova tarpe tū gigantiškū armijū; išsyk rodėsi, kad japonai pergalēs, paskui rodėsi, kad rusai ima viršū, bet greit apie visū žemēs kamuolį buvo siunčiamos žinios, pranešančios, kad caro armija ir vėl baisiai sumušta. Tame nepamirštamame mušyje rusū žuvo 30,000, sužeistū tapo 100,000 ir į nelaisvę paimta 50,000. Pergalėtojų armijos nuostolis buvo tiktai 52,000. Tada sekė mušis ant Japonijos jurēs, kuriame dvidešimts vienas rusū laivas paskandinta, penki paimti nelaisvėj ir 4,000 slavū jureiviai atiduoti baisiai mirčiai.

Viena iš įžimiausių ypatybiū rusų-japoniškos karės, yra tai sulyginančiai mažas nuostolis paneštas per japonus. Nežiūrint į tai, kad japonū buvo visada daugiau negu rusū, ir kad jie paprastai buvo atakuotojais, vienok jū nuostolis yra tik biskį didesnis negu viena pusē iš viso nuostolio, panešto per jū oponentū — rusus. Tas tarpe kariaujančių armijū nuostoliuose nelygumas išsiaiškina tik tuomi, kad japonai suvis mažai nukentėjo nuo ligū, bet šiaip ant mušio lauko japonai retai kur mažiau nuostolio panešdavo negu rusai.

Senesniuose laikuose, ir visai dar neperseniai, pergalėtieji užvis daugiau nukentėdavo, kuomet atsitraukdavo nuo mušio, nes tuomet pergalėtojų kavalerija užpuldavo ant pasitraukiančių ir skersdavo be pasigailėjimo. Šiandien atsitraukimas yra gerai apginamas per artilerijū iš didelio tolimo. Sulyg Japonū oficiališkū užrašū, jū nuostolis žmoniū per visū karēs laikū buvo 80,378; iš

kurių 37,152 tapo nužudyta laike mūšio, 11,427 mirė iš sužeidimų ir 21,802 mirė iš priežasties įvairių ligų. Iš priežasties atsakančios sanitariškos priežiūros ir naudojimo gerų mediciniškų pajėgų bei pačių japonų švarumo, nušimtis mirusių iš sužeidimų bei ligų japonų armijoje buvo mažesnis už bile kokios kitos armijos nuostolius laike karės.

Sulyginus su didėlėmis XIX metšimčio karėmis, Rusų-Japonų karė nebuvo didesnė karė, ir nuostolis gyvasties bei išekvojimas pinigų yra išimtinis. Kareivių skaitlius, kuris dalyvavo rusų-japonų karėje buvo daug mažesnis negu kad Napoleono karėse, Krymo, Francūzijos-Prusijos ir Suv. Valstijų Civiliškoje karėje. Nė viename laike visoje rusų-japonų karės istorijoje sykiu nebuvo daugiau kareivių ant mūšio lauko kaip 900,000. Bet Suv. Valstijų civiliškoje karėje ėmė dalyvumą 3,400,000 vyrų, iš kurių 656,000 arba 19,3 nuošimčiai rado galą kapuose. Francūzijos-Prusijos karėje, kuri tęsėsi per pus trumpiau negu kova Tolimuose Rytuose, dalyvavo 1,703,000 kareivių ir 182,000 jų nustojo savo gyvasties. Laike Krymo karės, kovos lauke ėmė dalyvumą suvirš 1,300,000 vyrų, iš kurių 880,000 buvo rusai. Karė labai brangiai apsiėjo Rusijai, nes pusė iš jos armijos nužudyta, arba mirė nuo sužeidimų bei ligų; skylė Peterburgo izde padaryta ant \$710,000,000. Beto toje karėje rado galą 22,000 anglų, 96,000 francūzų ir 45,000 turkų. Apie apskaitliavimą, kiek žuvo Napoleono karėse, nėra ką nė mąstyti. Yra apskaitliuota, kad tose karėse rado kapą 2,000,000 geriausių, sveikiausių ir tvirčiausių Europos vyrų.

Bet statistikos vien dar mums nepasako apie tikrąjį nuostolį karėje. Statistikos negali mums pasakyti, kiek kiekviena tauta nustoja per kares. Jos pasako tik, jog tokis ir tokis kareivių skaitlius nužudyta, bet jos nepasako, kad tie kareiviai buvo tvirčiausi, sveikiausi tautos nariai, ką tauta galėjo duoti. Armijos nėra surenkamos iš beprotnamių, ligonbučių, kalėjimų bei biednųjų prieglaudų namų, iš sergančių krūtinės liga, iš silpnų bei džiova sergančių, bet jos surenkamos iš šalies dirbtuvių, iš farmų ir kastynių ir girioje dirbančių. Tai yra iš žmonių, kurie yra atsakanti, drąsus, tvirti ir jauni, ir kuriuose karės dievaitis Marsas turi didelę įtekme.

* * *

Apskaitliavimui kiek ištikro prekluoja karės, reikėtų matematiko ir politiškojo ekonomisto su plačiausiu žinojimu bei mokslu, idant patirti tikrąjį dalykų stovį. Daug yra dalykų, kurie reikia priskaityti prie karės aukų.

Visupirma karės iškaščiai neprasideda ir neužsibaigia su karės prasidėjimu bei užsibaigimu. Paprastai per metus prieš iškilimą karės, iškaščiai prasideda ir tęsiasi per dešimtmečius po karės, kuomet užrūkome santaikos pypkę. Japonija rengėsi į karę nuo to laiko, kaip per Europos diplomatų įsimašymą bei politiką jai iš rankų tapo ištrauktas per Rusiją Port Arturas. Ilgai dar tęsėsi, pakol Japonija pasiluosuos iš savo skolų ir jeigu ji bus taip pat duosni savo seniems kareiviams kaip Suvienytos Valstijos, tai ji turės kiekvieną metą išmokėti nemažas sumas tam reikalui.

Japonai sako, kad karė jiems prekiavo \$900,000,000. Beabejo Rusijai prekiavo daugiau, nes jos maisto ir amunicijos aprūpinimo vietos buvo kur-kas toliau negu kad Japonijai. Port Arturas ir pietinė dalis Sachalino salos, tai karės nuostolis vis dėl Rusijos ir jos flota rado beveik visišką sunaikinimą. Iš to atžvilgio mes drąsiai galime sakyti, kad karė prekiavo nemažiau kaip du bilijonai dolerių. Prie to mes į atydą turime paimti apart paminėtų iškaščių ir išnaikintą vertę nustojusius nuosavybę ir nuostolį pramonijai ir darbo pajėgų; vertę darbininkų pakeistų į kareivius ir ekonomiškąją vertę nužudytų. Suv. Valstijose mirtis kiekvieno sausgusio, kuris save užlaiko savo darbų, reiškia ekonomišką nuostolį ant \$300, todėl, kad jis yra komplikuota delikatna mašina, kuri ėmė 15 arba 20 metų užauginimui.

Nors karė Mandžurijoje buvo kur-kas didesnė negu Burų kari Pietinėje Afrikoje, bet proporcionališkai ji neprekiavo tiek, kiek pastaroji. Pirmoji, kurioje ėmė dalyvumą apie 200,000 Britanijos kareivių, idant pergalėti apie 40,000 farmerių, prekiavo Anglijos žmonėms \$1,250,000,000. Krymo karė prekiavo visoms šešioms viešpatystėms, kurios ėmė dalyvumą joje — \$1,700,000. Francūzijos-Prusijos karė vienai Francūzijai prekiavo \$3,500,000,000. Išliuosavimas 4 milijonų juodveidžių vergų iš po konfederatų valstijų prekiavo Washingtono išdui \$2,500,000,000, ir konfederatai išleido nemažesnę sumą, idant atsiekti savo tikslą. Bet prie tų 5 bilijonų mes turime dar pridėti 7 bilijonus, kas tapo išmokėta už sunaikintą nuosavybę ir pensijas tos karės kareiviams. Tokiu būdu dabartiname laike iškaščiai civiliškosios karės atsieke apie \$1,200,000,000,000. Tokiu būdu sulyginus kovą tarpe Rusijos ir Japonijos, kuri tęsėsi metus ir pusę ir prekiavo tik du bilijonu, yra maža.

Apžvelgiant tą karę iš kito matymtaškio, tai ji niekuomi neatšizymi, kaip tik pigumu. Bet kuomet pamislįjame apie turta, kuris buvo pavestas sunaikinimui ir ką su juomi būt buvę galima pagaminti, perkeičiant į mokslą ir dailę, tai negalime sakyti, kad kokia-nors karė yra pigi. Įdomiu dalyku yra sulyginti pinigų daugumą, išduotą karės prirėngimui su iškaščiais išnaikinimo ir sekant žemiau paduotus išvedimus, ką būtų galima pagaminti už pinigus, išduotus rusų-japonų karėje, mes užvis aiškiausi pavelsimą galime pamatyti ir parodyti dalykus tikroje jų šviesoje tai kad kiekvienas turi pamąstyti apie tų nuostolių didumą.

Du Kanados Grand Trunk Pacific geležkeliu suvirš.

Vienas Pan-Amerikoniškas geležkelis iš Alaskos iki Buenos Aires suvirš. Du Panamos kanalai suvirš.

Duona ir pastogė visiems Suvienytų Valstijų laike 1½ metų.

Truputį plačiau.

Visi mūsų veikėjai rašo, kalba ir veikia dėl išliuosavimo kenčiančios žmonijos, ir visi siulo savo, neva geriausius vaistus. Mums darbininkams, labai reikalinga pažinti tų «vaistus» ir, kas svarbiausiai, mokėt atskirt gerus nuo blogų. Paimkim pavyzdį.

Štai turim «Lietuvą» ir tilpusį joje straipsnį, «Ar iš galo». Autorius to straipsnio p. Darbininkas, ne Samdininkas, stengiasi įtikrint darbininkus, jog visokie pasipriešinimai išnaudotojams— streikas, unijos— tai priežastis, dėl mūsų, šiandien vargsta darbininkas, tai šaltinis skurdo ir pabrangimo gyvenimo. Štai ką p. D. kalba: «Per streiką nukenčia visas kraštas. Pramonė apsistoja, vaizba tampa suparalyžuota, streikai aukų reikalauja». Toliaus užklausi: «Ar tokiu keliu žmonija gali atsiekti gerovę?»

Darbininke, kagi toks išvadziojimas reiškia? Ar čia yra buržuaziškai klerikališkoji mintis? Mat jeigu kaptitai tai per savo godumą, patįs prikrauja sandėlius tavorais, apskelbia krizį, visuotinę šalies apmirimą— tai apie tai p. D. nežino, ar gal tyčia užtyli; bet jeigu darbininkai, negalėdami pakelti darbo sąlygų, griebiasi streiko, idant gauti resnį duonos kąsnį, tai čia p. D. pradeda rėkt per «Lietuvos» skiltis, jog «nukenčia visas kraštas.»

Toliaus p. D. išveda, jog gyvenimo pabrangimas, at tos produktų kainos, tai vien tik streikų pasekmės. Jis nori įtikrinti darbininkams, jog neužsimoka kuom-nors p

šintiss, bet nuolankiai kęsti vargą «iš dievo malonės».

Argi čia ne siaura? Kad Suvienytose Valstijose gyvoja visagalingieji trustai, kurie valdo viską ir gali pakelti produktų kainas, kiek nori, ir kad kuomet Amerikoj nebuvo trustų, pragyvenimas ir visi kiti daiktai buvo kelis kartus pigesni, to vėl p. D. nemato ar tyčia slepia. P. D. labai teisingai ir biznieriškai aprokuoja, kiek žmonės nustoja per streikus. Štai ką jis kalba apie nuostolius buvusio Chicagos Rubsiuvių streiko:

«45,000 darbininkai žudė uždarbį, skaitant po 52,50 ant dienos, \$9,675,000,000. Fabrikantai žudė pelno \$5,000,000,00. Nuotrotos medegos fabrikantų \$2000,000,00. Biznieriai žudė laike streikų \$3,000,000,00. Kitokios nuotrotos apie \$1,000,000,00. Sykiu \$23,675,000,00». Labai gerai, bet p. D. ar neaprokuotum, kiek kapitalistiškasis krizis padaro nuostolių? Kam tai užslėpti? Galop p. D. ragi na darbininkus vieton tvėrimo unijos, patiems užvesti fabriks ir dirbt sau, o ne kapitalistams.

Kad Amerikos unijose yra daug pataisytinų dalykų, apie tą neginčiju. Bet darbininke, ką šiandien, kuomet tu esi vergas, neturi jokių tiesų gyvenime tik ant popieros, kuomet tave engia visokia valdžia—ką šiandien reiškia toks pasakymas? Juk gal Taftas ir paaiškintų, «užsiveskit dirbtuves ir dirbkite sau, o ne Rokefelleriui», bet prie dabartinio surėdymo tie žodžiai reiškia ironiją, daugiaus nieko.

Męs darbininkai privalome nuspjaut ant tokių biznieriškų išvadzojimų. Musų didžiausias priešas—valdžia kapitalizmas, privatiška nuosavybė—žodžiu, dabartinis surėdymas, su kuriuo mes visupirmiausiai privalome užvest kasdien smarkesnę kovą, idant jį panaikinus, įvesti žmانيšką surėdymą. Tiktai tąsyk mes galėsime dirbti sau, nes išnaudotojų nebus.

Šiandieniniai streikai, mažos ar didelės revoliucijos—tai aušra besiantinančios socialinės revoliucijos, kuri nušlavus dabartinę kapitalistų tvarką, nuves žmoniją į teisingą, žmonišką surėdymą.

A. J. Karalius.

Laiškas iš kelsonės į Sibyrą.

Išvažiavome iš Kalvarijos kalėjimo 7 d. Liepos. Pribuvome Gardine 8 d. Liepos; čion prabuvome ant persiunčiamo kal. savaitę laiko. Išvažiavom iš čia 14 d. Liepos. Pribuvom Vilniuj tą pačią dieną, 9 val. vakare. Išvažiavom iš Vilniaus 18 d. Liepos. Pribuvom Minske tą pačią dieną, 6 val. vakare. Išvažiavom iš Minsko 19 d. Liepos. Pribuvom Maskvoje 21 d. Liepos. Smolenske tik konvainai persimainė į kal. neprisiėjo eiti; traukinys čion prastovėjo 2 valandi. Išvažiavom iš Maskvos 22 d. Liepos. Pribuvom Žemam—Naujamiestį 24 d. Liepos, 7 val. rytą. Tą pačią dieną važiavom gerlaiviu, upe Volga, 4 val. vakare. Pribuvom Samaroje 26 d. Liepos. Upe Volga važiavom 2 paras. Išvažiavom iš Samaros 28 d. Liepos, 1–2 val. dieną. Pribuvom Čelebinske 29 d. Liepos, 11 val. naktį. Mieste Ufos, tik kon-

voinai persimainė, traukinys stovėjo 1½ val. Išvažiavom iš Čelebinsko 31 d. Liepos, 4 val. ryte. Pribuvom Krasnojarske 4 d. Ruggpjučio, 7 val. ryte. Nuo Čelebinsko iki Krasnojarsko važiavom 4 paras ir 3 valandas. Omske tik 2 val. traukinys stovėjo, vis traukė tolyn.

Krasnojarske prabuvom ant persiunčiamojo kal. 3 savaites, nors mudviems buvo paskirta į Eniseiską gub., bet gubernorius išsiuntė į Irkutsko rėd. padarė pagal savo. Išvažiavom iš Krasnojarsko į Irkutską 13 d. Ruggpjučio, 9 val. ryte. Irkurske pribuvom 15 d. Ruggpjučio, 6 val. vakare. Iš Krasnojarsko į Irkutską važiavom 2 paras 9 val. Irkurske prabuvom ant persiunčiamo kal. 3 savaites, iki paskyrė gubernorius vietą gyvenimo. Iš Irkutsko išvažiavom 3 d. Rugsėjo. Pribuvom Biriulkoj 12 d. Rugsėjo. Nuo Irkutsko iki Biriulkos 265 viorstai.

Kelionėje teko matyti visko: tuom laiku buvo karštos dienos, vagonuose sukimšta kalinių po 50–60 ypatų; oras buvo troškus, tik naktimis vėsiaus, tik tuom laiku gaudavom pakvėpuoti tyresniu oru ir paislėti. Čion dar ant rankų uždėti «branzalietai», kurie mums labai įkerėjo.

Kelionėje susitikom apie 35 draugus, kurie irgi važiavo ištėriman. Bet ačių dievui—šaip—taip pribuvom į paskirtą vietą. Matėm daug įstabių ir gražių vietų... Maskvos miestas neišpasakytai gražiai atrodė ir labai didelis. Upė Volga labai plati, vietomis plėčio turi 1–1½–2 viorstu, vietos įstabios, krantai augšti ir vietomis medžiais apaugę. Man buvo įstabiausia, tai «Urališki kalnai». Aš labai su didžia atyda žiūrėjau per vagono langus, gėrėjau įstabiomis vietomis. Privažiavom tokius augštus akmeninius kalnus, kur ir geležkelis visaip išraitytas; vietomis apeina apie visą kalną. Buvo darbo čion pravesti geležkelį per tuos akmeninius augštus kalnus. Bėgiai tik vieni čion. Traukimys tankiai prieš kalną eina suvis pamažėli, į pakalnę greičiau eina, tankiausiai traukia 2 gervėžiai. Nuo Čelebinsko iki Krasnojarsko, vietos jau lygios, bet ežerų daugybė, čion jau tiesia antrus bėgius, vietomis jau padirbta, o vietomis dar dirba. Bet vietomis antri bėgiai tiesiami visai kitoj vietoj, nuo pirmųjų už 2–3 viorstų, išrandama parankiaus ir mažiaus darbo. Per dideles upes, prisieina tiltai daryti vėlei atskiryim. Visas tas darbas prekiuos gana brangiai. Kaip bus padirbtas per visą Azijos šalį geležkeris, tai pakils prekyba ugščiau. Čia vietomis rengiasi dirbti į didesnius miestus šakas geležkelio, nuo Irkutsko.

Čion vietos labai įstabios ir turtingos, tik nemoka tuos turtus sunaudoti—laiko rusų valdžia apglėbus tuos turtinigus plotus žemės.

Kelionėje (etapu) labai nuvargom iki pribuvom į Biriulką. Prisiėjo but ant persiunčiamų kal. mažuose kambriuose po 100–150 ypatų; oras tvankus, visur nečystumas viešpatauja, guleti prisiėjo ant drėgnų grindų ir tai vietos buvo maža. O valgis koks!... Pas mus gyvulius taip maitina... Daug, daug vargo patyrėme kelionėje, bet viską su kantrybe praleidome! Jau vėčiau ant vietos kalėjime atbuti 1 metus vietoj vienos tos kelionės «etapu».

Bet, broliai, visa ta kelionė «etapu», tai vieni patirimai, mokykla ir praktika!...

Išėjom ant Sibyro laisvės fiziškai visai silpni. Pati pradžia šio gyvenimo buvo sunki: kentėm šaltį ir badauti prisiėjo. Bet manyje nusiminimui vietos nebuvo.

Sibyrietis.

PRIEŠ «SEIMĄ».

(Dialogas iš SLA. „palitkės“.)

Valdyba:

Seiman rengkis, mielas vaike,
Kelki vardą tautos savo!

Narys:

Ne, tėtut, man to nereikia:
Į kišenių kiaurą tavo
Aš daugiau nedėsiu nieko.

Valdyba:

Ką kalbi? Bijoki grieko!
Maištininkai taip tik sako...

Narys:

Aš nerandu kito tako.

Valdyba:

Et, nereikia taip kalbėti,
Tautai neatneš tas gero...

Narys:

Taip... sakai tiktai tylėti,
Jei kas blogą žmonėms daro?

Valdyba:

Nesuprantu...

Narys:

Nė nereikia! —
Konstitucija lai «veikia»...

Valdyba:

Moki, sveikas, išrokuoti,
Tik... be saiko...

Narys:

Tu spenduoti.

Valdyba:

Na, ir duot kvailiams dar šaukti?
Triukšmą kelti?

Narys:

Reik išbraukti...

Valdyba:

Tvarką reikia juk daryti.

Narys:

Iki vieno išvaryti,
Ir...

Valdyba:

Manai ką pasakyti!

Narys:

Riebę kąsnį pas'dalyti...

Valdyba:

Na — matau kad ciclistai
Maišto dvasią tau įvarė...

Narys:

Ne, tėtute, — joki «istai»:
Tavo «ybės» tai padarė. —

2 VI, 11.

Aidas.

Ne ta vadinkime priešų, kuris atvirai stoja prieš mus ant kovos lauko, bet didesni priešai tie, kurie veidmainingai apleidžia kovą.

Ne tas naikina socialistišką idėją, kuris surakina rankas ir atima gyvybę socialistams, bet tas, kuris tik vardu prisidengęs, slaptomis žeidžia jaunų draugų širdis ir tiesą pamina po kojų.

Senas Vincas, R. R.

BAISI NAKTIS.

(Iš atsitikimų Rusijoje).

(Pabaiga)

Tėvas puolėsi apginti savuosius. Tuomet pasigirdo tik švilpimas nagaikų ir silpnas vaitojimas bei mergaičių kliksmas maišėsi su žandarų keiksmu... Galiaus du kazokai pastvėrė motiną ir visu smarkumu sviedė į pasuolę. Surišo Jonelio rakas ir pradėjo spardyti kojomis. Jonelis tylėjo... Jis atkreipė savo ašaromis pasriuvusias akis link tėvo, kurios tarsi kardu pervėrė tėvo širdį. Jis sušuko:

— Tėve! Aš mirštu!... Tu atkeršyk jiems!...

Tėvo drebančioje rankoje sublizgėjo revolveris ir pasipylė šuviai viens po kitams. Du žandarai, kurie spardė mirštantį Jonelį, krito šale jo: griežė dantimis, vartėsi ir blaškėsi į visas puses... Duris užsikimšo kazokais, o šuviai iš drebančios tėvo rankos pylėsi be pertraukos.

Kambarys prisipildė dūmais, kurie slėpė tą baisų reginį. Viskas nutilo... Tėvas prisiartinio prie gulinčio, tarp dviejų žandarų sūnaus, pridėjo ranką prie sūnaus krūtinės, kurioje jau neplakė jauna ir karšta širdis... Jis sukniubo ant jo; jo žili plaukai apdengė išbalusį ir sukruvintą sūnaus veidą.

Suskambėjo langų stiklai ir iš visų langų į kambarį įsivertė dūmų kamuoliai. Tėvas, pervertas keliomis kulkomis, atvirto šale savo sūnaus... Vėl tyta...

Sugrįžo kazokai, išnešė savo sėbrus. Po valandėlės visi susirinko į kambarį. Vienas prisiartinio prie savo aukų, paspyrė koja juos, sukeikė ir išitraukęs revolverį, paleido dar abiem po šūvį. Dar kartą apalpusią motiną pavaišino nagaikomis ir pradėjo šeimininkauti jų namus: atluopinėjo skrynes, išėmė pinigus ir kitus tinkamus daiktus.

— Ei vyrai! Didelį skarbą radau! — pasigirdo iš antro kambario storas blasas.

— Ura! ura! — rėkė visi kartu ir keli išbėgo į antrą kambarį.

Po valandėlės įsivedė abi mergaitės iš antro kambario. Juodvi verkė ir mēdė pasigailėjimo, bet viskas buvo veltui. Jų ašaros ir meilūs jautringi žodžiai, dar labiau pastūmėjo tų žvėrių jausmus prie bjauraus darbo.

Išmetė iš lovos patalus ir užgesino žiburį... Pasigirdo klikimas... Vėliaus vaitojimas ir bjaurus kazokų juokas, kuris maišėsi su silpnai vaitojančių mergaičių balsu... Jie išėjo, užtrenkdami drūčiai duris.

Nušvito visa apielinkė, paraudo tamsi padangė ir visas viršminėtas kambarys, skendo liepsnos sūkuriose. Ilgi liepsnos liežuviai raitėsi apie kambarį ir laizė jo sienas. Subėgo kaimynai, bet niekas neišdrįso kovoti prieš ugnies spėką.

Vienas jaunas-vaikinas, atydžiai tēmijo į vidų degančio kambario. Atsitraukęs kelis žingsnius atgal ir žaibo greitumu šoko į degantį kambarį. Susirinkusieji suplojo dėl nais ir didei stebėjosi iš tokio drąsaus jaunikačio.

Netrukus stojo prieš susirinkusius jaunikaitis, kuris laikė glėbyje apdegusią vyresniąją Jonelio sesutę... Ji buvo be žado...

Vėliaus pasklido žinios, kad caro tarnai užmušė tėvą, sūnų, primušė motiną ir išžaginę dvi dukteris — uždegė namus. Iš tos nelaimingos šeimynos tapo išgelbėta iš ugnies tik viena dukterė, kuri trumpai apsakius, kas su jos tėvais, broliu ir juodvlems atsitiko — pati mirė... Juos palaidojo penkis vienam grabe...

Leonidas Andriejev.

Taip buvo.

Sulietuvino, *Baraboius*.

Ant lauko riogsojo milžiniška pilis su juodu bokštu ir dėl šovimo įtaisytas langais. Ją dėl savęs buvo pastatę plėšikai-kryžiokai, bet laikas nušlavė juos nuo žemės paviršio ir pilis paliko, išdalies kalėjimu dėl pavojingų prasikaltėlių, o išdalies gyvenamu kambariu. Per metašimčius, pristatant naujas triobas, pilis pavirto į čielą miestelį su dideliu mišku iš kaminų ir bokštų viršunių. Kada vakarui prisartinus, dangus priimdavo žalsvą spalvą ir kada, tai šian, tai ten, augštai ir žemai languose pradėdavo degti žiburiai, tai visas juodasis milžinas priimdavo keistą ir fantastišką išveizdą. Rodėsi, kad bokštas neiškyla vis virš paprastos gatvės, bet virš jūros, virš suro ir neapbrėžiuoto okeano. Ir gimė mintys apie praeitį, apie seniai mirusį ir užmirštą...

Bokšte buvo įtaisytas didelis laikrodys, kuris nuo tolo matėsi. Jo keblus machanizmas užėmė visą kambarį ir prižiūrėjo jį vienakis žmogus, kuriam su viena akia buvo labai paranku žiūrėti per padidinantį stiklą. Todėl jis ir buvo tapęs laikrodžių meistru ir ilgus metus dirbo prie mažų laikrodėlių, pakolei jam užtikėjo tą didyį. Ten jis jautėsi esąs geram upe ir kuomet tik turėdavo liuso laiko, dieną ar naktį, eidavo į kambarį, kur palengvėle judėjo dantuoti ratai ir kur plačiais, vienodais paėmimais, skaldė orą miziniška laikrodžio švytuoklė. Pasiekusi savo svyravimo augščiausį laipsnį, švytuoklė pratarė:

— Taip buvo.

Žemyn puldama, ji išnaurojo pakilo priešingon pusėn ir pridurė:

— Taip bus. Taip buvo — taip bus. Taip buvo — taip bus.

Į tokius žodžius išvertė vienakis laikrodžių meistras nuobodų ir paslaptinę laikrodžio švytuoklės skambejamą: gyvendamas prie didelio laikrodžio, jis tapo filosofu, taip žmonės pasakojo.

Už seną miestą, kuriame stovėjo pilis, ir už visą žemę pakilo augščiau vienas žmogus, paslaptinęs valdonas milijonų žmonių ir visos žemės, o jo valdymo jiega — vieno žmogaus jiega ant milijonų — buvo taip pat sena, kaip ir visos miestas. Jis vadinosi karalium ir nešiojo nušaukimą: Dvidešimtas, pagal savo pirmtakunų skaičiaus, kuriems buvo toks pat vardas, bet tas nušaukimas nieko neišaiškino. Kaip nė vienas nežinojo miesto pradžios, taip nė vienas nežinojo ir tos saivališkos valdymo jiegos prasidėjimo. Ir kaip toli siekia žmogaus atmintis — žiloj senovėj, taipgi matosi tas pats miglotas paveikslas: vienas žmogus, kuris valdo do milijonus. Dar buvo nebylė senovė, kuri neėjo į žmogaus atmintį, bet ir ji kai-kuomet praverdavo savo burną: atsirado koks akmuo, kokia plitelė arba kalnas apžymėtas kokiomis raidėmis — ir jau tų raidžių raštuose, randamas atpasakojimas apie vieną žmogų, kuris valdęs milijonus žmonių.

Keitėsi titulai, vardai, nušaukimai, bet pats paveikslas likosi neperkeistas, tarsi nemirštantis. Pagal tai sprendžiant, kad karaliai gimsta ir miršta kaip visi; pagal jo išveizdos, kuri buvo panaši į visų žmonių, jis buvo žmogus. Bet imant į atydą jo valdymo jiegos ir galingumo begalybę, kokia jame buvo, tai greičiau norėjosi tikėti, kad jis yra dievas. O labiausia dėlto, jog ir dievą perstato žmogui panašų ir tas stovis visai netrukde jo savotiško ir neištiriamo viršgamtiškumo.

Dvidešimtas buvo karalius. Tai reiškia, kad jis galėjo padaryti žmones laimingais arba nelaimingais, nes jis turėjo tiesą atimti turtą, sveikatą, laisvę, net ir gyvastį; ant jo pamojimo tukstančiai ejo į karę žudyti ir mirti. Jo vardan atsitiko teisybė ir apgavystė, geras ir blogas, pasigailėjimas ir žvėriškumas. Ir jo įstatymus reikėjo labiau pildyti negu paties dievo įstatymus. O ypatingai, jis buvo per tai didis, kad dievas savo įstatymų niekuomet nekeičia, bet jis juos galėjo perkeisti, kada tik norėjo. Toli ar arti, jis visada stovėjo virš gyvenimo: gimdamas žmogum sykiu su gamta, miestais ir knygomis, paliko karalim.

Žodžio ir rašto žymės istorijoje, priveda pavyzdžius nuo kiltadvasių teisingų karalių ir, nors ant žemės buvo visada už jus geresnių žmonių, vienok jie buvo tie valdytojai. Bet tankiai atsitiko ir taip, kad karalius buvo visublogiausias žmogus ant visos žemės, be doros, žvėriškas, neteisingas, net beprotis — vienok ir tada jis buvo tas paslaptinęs vienas, kuris valdo milijonus žmonių, ir jo galingumo jiega, augo sykiu su jo prasižengimais. Jį visi niekino ir keikė, bet jis vienas valdė visus niekintojus ir keikėjus. Taip pat nesuvaldoma žmonių jiega tapo žmonių laime, prie kurios prisivienijo ir mistiška baimė nežinomos esybės. Tankiai atsitiko, kad protas, dora ir žmoniškumas, silpnino tą jiegą, bet žiaurumas, beprotystė ir piktadarystės, vėl ją sutvirtino. Per tai, jeigu prisieidavo tvėrti ką naujo, arba gero daryti, tai tie galingieji ir paslaptinę valdonai, budavo persilpni, bet žudymais ir piktadarystėmis, tai ir visų silpniausias viršindavo patį velnią ir visas pragariškas spėkas. Gyvasties suteikti jis negalėjo, bet mirtį jis sėjo beperstojimo — tas paslaptinęs beprotystės, mirties ir pikto išrinktasis, ir juo augstėnis buvo sostas, juo daugiau lavonų gulėjo po jo sostu.

Ir kitose valstijose sėdėjo ant sostų valdonai ir jų valdymo jiegos prasidėjimas buvo nepermatomas. Buvo metai ir metšimčiai, kad iš kokios valstijos dingo valdonai, bet dar niekuomet nėra atsitikę, kad visas pasaulis būtų buvęs liuosas nuo jų. Slinko metašimčiai ir nežinia iš kur atsirado valstijoj sostas ir išnaurojo ant jo sėdėjo koks paslaptinęs išgama, neištiriamas savo silpnybės ir nemirtinos valdymo jiegos suvienijime. Jis su savo galingumu apkvaitindavo žmones: visuose laikuose atsirasdavo daug tokių žmonių, kurie jį labiau mylėjo negu savo moteris, kudikius ir, kurie su nusižeminimu, be pasipriešinimo suimdavo nuo jo ir visą jo, tarsi iš paties dievo rankų, baisiausių mirtį.

Dvidešimtas ir jo pirmtakunai, retai kada pasirodydavo liaudžiai ir juos buvo matę tiktai maža dalelė. Bet jie

visi, mėgdavo duoti liaudžiai savo paveikslus, atspausdami ant pinigų ir ant popieros, nupiešiami ir padailinami dailininko fantazija. Nebuvo galima nė žingsnio žengti, kur nematytum jo veido— vieno ir to paties veido, kuris per pastovų atsikartojimą ėjo atmintin ir per tai tapo, tarytum visur esantis, taip pat, kaip jis jau buvo tapęs nemištančiu. Ir žmonės, kurie nebuvo matę savo senelių veido, gerai pažino tokių valdonų veidus, kurie gyveno šimta, du šimtu ir net tukstančius metų pirmiau. Nors ir labai buvo paprastas to vieno žmogaus veidas, kuris valdė milijonus žmonių, vienok jame visada slėpėsi kaž-kokia paslaptis, kokia baisi pasaka: visada išrodė toks nesuprantamas ir savotiskas lavono veidas, nes nuo jo paprastų ir pažįstamų skruostų, žvalgosi į mus paslaptinga ir galinga mirtis.

Taip augštai virš gyvenimo stovėjo karalius. Žmonės mirė ir žemėj dingo čielos genkartės, bet jam keitėsi tiktai nušaukimas kaip žalčio oda. Po vienuoliktam, buvo dvyliktas, toliau penkioliktasis, tada ir vėl išnaujo pirmasis, antrasis, penktasis ir tose didelėse skaitlinėse girdėjosi neišvengtinas taip pat, kaip prie laikrodžio švytuoklės taksianimo:

— Taip buvo— taip bus.

(T. B.)

Ka rašo lietuviu laikraščiai.

«Darbininkų Viltis» N22, plačiai praneša apie Shenandoah'rio lietuvių parapijos ergelius su neapkenčiamu kun. Kaminskiu, kuris norėjęs būti patvaldžiu, be jokios kontrolės, parapijos valdonu. Parapijos besibylinėjimas už bažnyčią jau nuo seniai tęsiasi, bet, rodos, ant galo parapija laimėsianti, nes jau šiek-tiek savo tiesų iškovojo, o tikisi ir visai atimti bažnyčią iš vyskupo. Tas abejotina, bet kun. Kaminskas matomai jau persitikrino, kad užsispyrusios avelės nesiduoda gaudyti, tad pats kraustosi šalin. Idomu tas, kad turbūt pasirijo užtat ir avinyčią sunaikinti. «Darb. V.» štai ką rašo:

«Pasirodė, kad 19 d. Gegužio tapo padegta lietuviška bažnyčia.

«Taip buvo: Bažnyčioje buvo kelios moteris, kurios matė, kad kaip tik per zakristiją išėjo kun. Kaminsko vargonininkas ir zakristijonas, tuoj už altoriau atsirado dumų. Apžiūrėję rado, kad yra užsidegus žvakių skrynja. Bažnyčioje da buvo vaikai, tad su jais moters užgesino ugnelę, kuri kitaip būtų prarijus visą bažnyčią. Parapijos vargonininkas p. J. Žemaitis pranešė, kad ir vargonų dudose rado prikimšta brėžukų— beabejonės, kas-nors norėjo sudeginti vargonus... Atsirado žmonės, kurie girdėjo kun. Kaminsko šalininkus tarpe savęs šnekantės, jog bažnyčia vis tiek parapijai neteks, nors parapija ir išlaimėtų bylą»...

Taip pat kaip kunigijai yra šventais «dievo namai». Pakol bažnyčia jiems (kunigams) yra rinkliavų muitinyčia, iš kur semia sau auksą, patol gerbia ją kaipo namus aukso die-

vaičio, bet kad tas aukso dievaitis pasilieka neduosnium, tai ir taip brangi trioba reik suaukinti, kad neliktų tiems, kurie neleidžia bažnyčios muitinyčia laikyti.

* * *
«Lietuva» N22, stebisi, kad «Kova» išreiškia «visų patrijotų credo šviesiausiamė kristale», klausdama ar socialistų organas neleistinu budu nediskredituoja prakilnios socializmo idėjos tautybės ir patrijotizmo ir klausia. Jeigu «Lietuvos» «Apž» rašytojas mokėtų atskirti tylią meilę—pasišventimą dėl labo liaudies, kuri yra tautos didžiuma, nuo skardžiai barškančio patrijotizmo—šovinizmo, kuris trukdo socializmo idėjai plėtoties, tai, beabejo, jam nereikėtų abejoti ar «Kova» socializmo idėją diskredituoja ar ne, nes gerai žinotų, kokį patrijotizmą socialistai pasmerkia, o kokio patrijotizmo yra apginejais. Tik tuomet «Kova» neišvirkščiai «patrijotizmą» supras, kuomet «patrijotai» dėl labo savo tėvynės, dėl labo savo pavergtos tautos pasiliaus gynę pavergėjų reikalus, ir niekinę ir diskreditavę už tautos laisvę ir teises kovotojus—socialistus. Suprantame ir pažįstame meilę link visko, kas mums yra sava, prigimta ir miela, bet ta meilė anaipol neverčia mus kovoti prieš socializmą. Jei patrijotai kovoja prieš socializmą ir jo neapkenčia, tai kasžin, kaip jie tą meilę—patrijotizmą supranta? Ar tik kartais nėra obskurantais!

* * *
«Draugija» N52 (š. m.) svetimtautinės spaudos peržvalgoje Link tilpusio «Apologetische Rundschau» N6, straipsnio «Die Mischehenkalamitat Nordamerika», cituodama išvadžiojimus Lookaut Cottenwood'o, sako:

«Palaimintoje «aukso» šalyje metaip jau katalikystės pūkiai stovima, kaip apie tai žmonių (suprask klerikalų) sprendžiama iš laikraščių ir visuotinių kasmet katalikų daromųjų kongresų. Anaipol, didelė daugybė Amerikos katalikų kryptanti kasmet į protestantizmą ir įvairius kitus cizmus. Svarbiausios gi to taip opaus mūsų klausimo priežastys paduodamos šios trys: diaspora, t. y. išblyškimas tarp kitataučių, svietiškosios—tikroje to žodžio prasmėje—amerikietiškos mokyklos ir taip vadinama dispensavimo komedija, t. y. mišrios moterystės.

Nemanome čia gvildinti dalyką ir ginčyties ar nurodytos priežastys griauja katalikų bažnyčią, ar gal dar ir daugiau kas prisideda prie to katalikų bažnyčios nusibankrutijimo, tiek tik pasakysime, jog visa christijanizmo idėja atgyvena savo laiką. Christijanizmas buvo judėjimu, kurį iššaukė senovės varguolių materijališki reikalai. Savo koncepcijose tas judėjimas išėina iš senovės pasauležvalgos siaurų ribų. Persikeičiusios produkcijos sąlygos padėjo ant christijanizmo, kaipo ant visuomeninio judėjimo, antkapinį akmenį. Tapo jis religija, kuri netrukus likosi kunigijos klesos tarptautinės tyranijos pamatu. Ta tyranija šiandien yra fazoje laipsninio nusibankrutijimo, nežiurint, kad daugelis atsiskyrusių nuo katalikystės sektų prisitaikė ir taikosi prie nuolat besikeičiančių sąlygų. Katalikystė iš tarpo tų religijinių sektų pirmutinė tur pulti ne iš prie-

žasties «mišrių moterysčių», bet iš priežasties mokslazinystės plėtimosi.

Tolesniai, tame pačiame numeryje, atkartodama X Charszewskio paminėjimą Italijos jubilėjų, sako:

«Šįmet italai—masonai rengiasi iškilmingai švęsti 50 metų sukatuves savo kunigaikštijų sujungimo į vieną bendrą karaliją. Tos karalijos valdonui Viktorui Emanueliui II patatyta Ryme paminklas, rengiamos tarptautinės parodos, laukiama svečių iš kitų kraštų... Bet mums nevalia keliauti į tas iškilmes Ryman: italai—masonai begėdiškai išplėšė šv. Tėvui žemę ir dabar savo iškilmėmis tyčiojasi iš Jo ir viso pasaulio katalikų».

Nevalia keliauti Ryman, nes italai—masonai (tai jau tuo met visa italų tauta buvusi masonais? Taip «Draugija» liepia manyti) išplėšė šv. «Tėvui» žemę, o sykiu išnaikino ir šventąją inkviziciją, atimdami iš popiežių svietiskąją valdžią ir dėlto gal tyčiojosi iš «Jo», kad negal jau įsakinėti karaliams teisti ir deginti ant laužų, draskyti kunus ir laužyti kaulus tiems, kurie netiki į nekalčiausius prasidėjimus, į dieviškas trejbės vienoj ypatoj ir į tiems panašius nonsensus, popiežių šventinybėmis padarytus.

LAISKAI Į REDAKCIJĄ.

GERBIAMOJI «KOVOS» REDAKCIJA!

Meldžiu paaiškinti sekančius keblumus:

Straipsniuose «Socijalizmo trupiniai» vienoje vietoje pasakyta. «Socijalizmo laikuose dėl mokymosi nereikės pinigų — mokyklos ir apšvietos palociai bus už dyką». Tai aš norėčiau žinoti, iš kur mokyns gaus užlaikymą — maistą ir drabužius. Juk ir dabar yra mokslas uždyką, net ir nekuriuose universitetuose, kaip Philadelphia Pennsylvania University. Bet biednesni, neturinti kaštų užsilaikymui—maistui, drabužiams ir kitiems dalykams, reikalingiems lankant mokslines, negali lankyti, ar ne tas pats bus ir socijalizmo laikuose?

«Juokinga, argi šiandien valdžia taip pat nekontroliuoja liaudį iš sveikatos atžvilgio? Argi neprisako, ką turi daryti, idant išvengtų atsiradimo ligų?»

Man tokių įstatymų neteko matyti nei girdėti ir niekas nėra valdiškai ypatoms arba šeimynoms įsakęs apie užlaikymą sveikatos ir išvengimo ligų, kiek mano yra ištirta.

Ar apgarsinimai «Dr. Jos. Lister & Co.» ir «Dr. Ignatas Stankus M.D.» nėra apgavimai? Ar nėra toki patys kaip Collins'o ir Thompson'o, areštuotų New Yorke, ir ar jie nėra sukčiai kaip ir kiti stebuklingi daktarai?

Ar nėra anarchistiškų laikraščių Amerikoje, o jei yra, tai kur yra išleidžiami ir koks adresas?

Kokiu būdu pavieniai gali prisirašyti prie sąjungos?

L.L. Mikalauckas.

1) Iki 22 metų amžiaus mokiniams mokslą, užlaikymą ir drabužius socijalistiskame surėdyme turės duoti auklėjanti savo narius visuomenė, kuri tam tikslui ir mokyklas steigė bei užlaikys ją, kad jaunąją kartą išauklėti. Šiandien auklėjimas pavestas vien gimdytojams. Bet ateityje negalės būt sukrauta visa našta išauklėjimo ant pavienių žmonių, nes jaunuomenė, tai visuomenės ipėdinis.

2) Įstatai ir net sanitariškos administracijos egzistuoja ir yra šiandien. Tečiau tie įstatai ir sanitariškos užveizdos negali pra-

šalinti gyvuojančio būdinųjų tarpe skurdo, vaisintojaus viso pikto ir ligų. Šiandien rūpinamasi apsaugoti nuo ligų tik turtuolių apgyventas miestų dalis; vargšams susirgus šiandien tik žinoma kvarrantinas uždėti, kad liga nesiplatintų, bet priežasčia ligų nedaug tebesirūpinama. Visai kitaip turės būti ateityje. Visuomenė dėl savo labo turės prašalinti priežastis ligų ir ligoniais rūpintis pagal savo nutartų įstatų.

3) Apgarsinimai, kurie daug žada, paprastai melagingi. Bet įstaigos, šiandieninės valdžios užtvirtintos, gal išnaudoti ir humbugieriškai reklamuoties, kol neperžengia ribų. Valdžia tik tegali uždrausti. Laikrastis už apskelbimus neima ant savęs jokios atsakomybės.

4) Yra, daigi ne vienas. Vardai ir antrašai šio klausimo atsakyme negal būt skelbiami, kas nori gauti, gal pasiteirauti knygų, žurnalų ir laikraščių pardavinėčiose.

5) Užsimokant po 20c į mėnesį «Kovos» administracijon ir tokiu būdu liekasi pavieniu nariu, turinčiu sąjungos reikaluose tąs pačias teises, kaip ir kuopos narys.

Red.

II.

GERBIAMOJI REDAKCIJA:—

Malonėsite suteikti man vietos skiltįse «Kovos» dėl mano pasiūlymo, kodėl aš atsisakiau iš LSS. 67 kp., Brighton, Mass.

Negaliu atminti dienos ir mėnesio, kada aš atsisakiau, bet, rodos, bus jau metai laiko, kuomet minėtos kuopos susirinkime pranešiau draugams savo išstojimą. Priežastis mano išstojimo žadėjau draugų žinlai apskelbti «Kovoj», bet vėlesniai apsvaustę dalyką, pripažinau, kad nėra verta viešai skelbti per organą kai—kurių mūsų kuopos draugų pasielgimus. Viskas nuėjo į užmirštį. Maniau, kad taip ir bus gerai. Bet štai «Vien. Liet.» N21, korespondencijoje iš Brighton, koks ten «Tamsybės priešas», nupeikė kai—kuriuos socijalistus už neveikimą socijalizmo labui; įsižeidę tuo «šmeižimu» veiklieji draugai, korespondencijos rašėju įtarė mane, nepalikant ramybės ir mano šeimynos, būk mano moteris mane atkalbinusi nuo socijalistų ir padariusi jų priešu. Išbarę ir iškolioję mane, žadėjo per «Kovą» klausti paaiškinimo priežasties, dėl ko apleidau sąjungą. Jei reikalaujama, tat pasakysiu, kad išstojau į LSS. 67 kuopą, idant pažinti darbininkų reikalus, idant pasimokinti ko naudingesnio nuo draugų 67 kuopos, kur buvo kelias gimnazistų, daug veikusių Lietuvoje 1905—6 metais. Tiesa, įstojus man 1907 m. kuopon, kuopa gražiai augo ir visi kas kiek galėjo, veikė. Įsteigėme knygyną, kuris daug lėšavo. Neužsiganėdindamas tuo, kad daug išsilėšavome ir mokame po \$4 į mėnesį nuomos už kambarį, o jokios naudos žmonėms nepadaro, nes žadėjimai skaityti prelekeijas, referatus, laikyti diskusijas, samdyti prelegendus ir žodžiu sakant, veikti apšvietos labui — buvo tik žadėjimas. Knygų irgi mažai kas skaitė. Nepildant kuopos nutarimų ir komitetui nepildant savo pareigų (tą liudija protokolų knygos), apleidžiant taip svarbius savo uždavinius dėl pralaidimo laiko velti, tankiai su nuostoliais, šios ir daug kitų smulkesnių priežastis privertė mane atsitraukti iš kuopos, nes krimties nenorėjau. Tai yra priežastis, dėl kurių išstojau, o ne kokios nors kitos.

Lyginai 67 kp. draugai savo susirinkime užmetė man, būk esu skolingas sąjungai už kelis mėnesius. Nežinau, ar mano kaltė, kad buvusi administratorius J.Grinus, kuriam tuoj po išstojimo pasiūčiau laišką, visai į tai neatkreipė atydos. Žinodamas, kad administracija tur žinoti kiek esu skolingas, nors ir pats gerai žinojau, už kiek mano neužsimokėta, norėdamas turėti paliūdjimą, kiek, kad tikrai už tiek turiu užsimokėti, parašiau vėl klausdamas, kiek esu skolingas. Atsakymo ir po šiai dienai negaunu. Ar, draugai, reikalinga kelti tuos triukšmus ir drabstyt purvais kitus už savo kaltes. Pamąstykit. Nė aš, nė mano moteris nesame laisvės priešais, bet ir jūs, pripažindami laisvę ir tiesą, nekaltinkit

nors neteisingai.

Su draugiškais linkėjimais *Kazys Washkis.*

Priežastis išstojimo iš kuopos labai menkos, o iš sąjungos išstoti, rodos, visai tų priežasčių drg. Washkis neturėjo, ar bent jų čia nemini. Likti sąjungai skolingi, žinant tą skolą, tai jau nusi-dėjimas prieš darbininkų organizaciją, nors ir kaltė būtų taipgi ir administracijos. Už neveiklumus negalima kaltinti tiek, kad net atsimesti nuo draugų. Idant kiti veiktų, patį turime veikti, o veikti galima netik mokytam. Su tuo pasiaiškiniu K. Washkio, manome dalykas bus užbaigtas ir 67 kp., apsvarsčius dalyką, pames norą šiuo dalyku tolesniai užsiimti. Tai bergždžia. *Red.*

SVARBIOS ŽINIOS.

Sustreikavo 10 tukstačių darbininkų.

Philadelphijoje, nupirkus P. J. Morganui nuo Baldwino lokomatyvų fabrikus, iš priežasties, kad naujas fabrikų savininkas tuojaus ėmėsi už išnaikinimo darbininkiškų unijų, nuo 8 d. Birželio 17 unijų sustreikavo. Iš 12 tukstančių darbininkų, dirbančių šiame uzvedime, streikuoja 10,000, kitigi da pasilikę prie darbo darbininkai, taipgi žada streikuoti. Kol kas policija nesikiša ir streikas ramiai tęsiasi. Apie unijos pripažinimą uzvedimo valdybą nenori nė kalbėti.

Sustabdo socialistų dienraštį.

«Chicago Daily Socialist» vienatinis socialistiškas dienraštis Vakarų valstijose, kaip apskelbė, Birželio 7 d. po pietų kapitalistiški laikraščiai, pasiliovė ejęs. «The New York Call» telegrafu užklausęs apie priežastis sustojimo, gavo atsakymą, kad neišėjus dienraščio vienai laidai ir kapitalistų laikraščiams apskelbus su džiaugsmu, kad dienraštis daugiau nebeišeis, socialistai, unionistai ir simpatizatoriai apgulė spaustuvę ir sumetė pakatintai tolesniam leidimui dienraščio. Darbininkai Hearsto spaustuvių «American» ir «Examiner» sudėjo 50 dol. dėl palaikymo socialistiško dienraščio. Leidimas dienraščio, vienok, dar neužtikrintas. Aukomis negalima užlaikyti dienraščio ir jo «Palaikytojų Lygą», Chicagoj, žadanti sustabdyti tolesnį leidimą. Ištikrųjų socialistams būtų skaudus smugis, bet išlaikyti konkurenciją su kapitalistais darbininkams ir negalima.

Majoras likos socialistu.

Dexter miesto, Kansas valst., majoras Dr. R. D. Williams šiomis dienomis prisirašė prie Socialistų Partijos, apreikšdamas, jog persitikrino, kad Socialistų Partija yra vienatinė ateities partija. Į majorus tapo jis išrinktas kaip ne-socialistas, bet dabar viešai apskelbė savo persitikrinimą ir sutikimą su Socialist Party platforma ir pasiliko nariu S. P. Dexter miesto skyriaus.

Nutelsė Austrijos pavaldinį.

Vilniuje karės teismas uždarytomis durimis nagrinėjo bylą kaltinamų už ginklinį užpuolimą ant traukinio Bezdane Svirskio, Zakrzewskio ir Kozakevičovnos. Svirskis darody-

tas sumišusiu, Zakrzewskis gi kuoiškiausiai prirodė savo alibi, nes jis yra Austrijos pavaldiniu ir nedalyvavęs užpuolime, ir tuo laiku visai nebuvo Lietuvoje. Liudytojų išklausinėta 30 ypatų. Liudijimų klausinėta per 5 dienas. Zakrzewskis tapo nuteistas 20 metų katargon. Kazakevičovna — 20 m. prie sunkių darbų kalejiman, o Svirskis, kaip pripažintas psichiatrų už sumišusį, pasmerktas myriop. Taip tai Rusijos karės teismas žiuri į tiesos prirodymus. Žudo nekaltus, žudo ligonius.

S.L.A. XXVI Seimo rezultatas.

SLA 26 seimas, atsibuvusis 5—10 berželio 1911 padarė didelį žingsnį priekyn į gerąją pusę. Konservatyvai, galima tarti, visai kriti, progresyviškiems elementams paėmus viršų. Pirmininku išrinkta Živatkauskas, padėjėjų Žalnieraitis, sekretorium A. B. Strimaitis; redaktorium V. K. Račkauskas; į Lit Kom.: Šernas Mikolainis ir Dr Šliupas. Naujoji konstitucija pripažinta pertaisyti; komisijon tam tikslui įėjo didžiūmoje progresistai.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas. Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpiamos.

KENOSHA, Wis. Gegužio 22 d. š. m., LSS. 58 kuopos, atsibuvo parengtas visuomoniskas susirinkimas dėl išnešimo protesto prieš bjaurų pasielgimą kapitalistiškos valdžios su darbininkų unijos atstovais broliais McNamarais. Atidaręs susirinkimą drg. B. Kuzminskas, trumpai paaškino mierius susirinkimo ir perstatė kalbėtoją Žagarą, kuris buvo pakviestas iš Chicagos.

Kalbėtojas—Žagaras savo kalboj aiškino apie surėdymą kapitalistiškos valdžios ir jos blėdingumą darbininkiškai kleisai. Ant galo susirinkimas vienbalsiai iščešė sekančia rezoliuciją:

«Mēs susirinkę lietuviai mieste Kenosha, protestuojame prieš tokį bjaurų pasielgimą kapitalistiškos valdžios su darbininkų vadavais broliais McNamarais, ir reikalaujame jų paliuosavimo iš kalejimo, o tą bilą, atiduotų perkratinėjimui teisingam teismui».

Protestuojančių balsų, 80.

S. G l e n s k i s.

BINGHAMTON, N. Y. Kaip matyt visur lietuviai kruta, tad ir mūsų miestelio lietuviai nenori pasilikti ir zengia, nors pavaliai, bet vis pirmyn.

Štai LSS. 33 kuopa, susivienijus su anglais ir žydais socialistais, apvaikščijo Pirmą Gegužės šventę, kur kalbėjo Brauda žydiškai, J. Bučinskas lietuviškai, apie kurį dar reikia priminti, kaip jis pats sakėsi, kad pirmą sykį kalbėjęs; tema buvo labai gera, kaip rodos klausytojus užganedino.

Paskutinis kalbėjo anglas (kurio pavardę užmiršau), ku-

ris, kiek galima buvo supraet, labai nuosekliai išguldinėjo istoriją darbininkiško judėjimo visam pasaulyje.

Baigianties likos priimta rezoliucija, kaslink suėmimo James J. McNamara, kuri jau tilpo «Binghamton Press» ir «The Call». Ir kurią meldžiu patalpinti «Kovos».

L a i s v ę m y l i n t i s .

Protestas.

Męs, Birutės Kanklių Choro nariai iš So. Boston, Mass. išreiškiame papeikimą «Keleivio» leidėjui p. J. Gegužiui už atsakymą pagarsinti*) mūsų parengtą koncertą ant 30 d. Gegužio, nes matome tame jo pasiryžimą mums užkenkti.

Protestuojame prieš jo pavadinimą Birutės Kanklių Choro narius k i a u l ė m s ir reikalaujam, kad jis pasiteisintų.

P a a i š k i n i m a s: Birutės Kanklių Choras gyvuoja jau apie 4 metai ir neatsisako Bastono ir apielinkės lietuviškoms progresyviškoms organizacijoms patarnaut dainomis. Yra tai didžiausias Naujos Anglijos lietuvių progresyviškas Choras, kuris nuolatos smagina savo dainomis bostoniečius ir apielinkių lietuvius. Rodos, nesiranda žmogaus, kuris mums nesimpatizuotų ir neprirtartų mūsų neapmokamam darbui. Vienok p. Gegužis, kada Choro pirmininkas paklausė jo, kodėl netalpino «Keleivyj» koncerto apgarsinimą, atsakė, kad Choro nariai yra kiaulės. Tai girdėjo keletas žmonių, kurie gali būti mūsų liudininkais.

Varde Birutės Kanklių Choro, jo valdyba:

Pirm. M. M i z a r a .

Sekr. J. Ž i n t e l i s .

Kas. J. N e v i a c k a s .

Šis protestas galėjo tilpti vietiniuose, ypač «Laisvėje», bet Birutės Kanklių Choro narių nutarimą pagododami, talpiname ir «Kovoj».

R e d .

SAJUNGOS REIKALAI.

Pasiaiškinimas.

Tai man dar pirmu kartu taip pasitaiko, į nesuprantamai numegstą tinklą įsipainiot. Netaip įsipainiot, kaip kad per kitus įpainiotam būti.

«Kovos» N22, P.K.-to Tarime 7, p. J.J. Nieniaus iš Sajungos rezignacijoje, drg. B.K. Kondratavičiaus, kaip P.K. nario pasakytą: kad aš tai kokius tai denuncijuojančius laiškus kuopoms rašinėju, link p. N. ištikimybės ar neištikimybės, kas žemiau aiškėn išėina, kad dėlėi mano denuncijuojančių į kuopas laiškų, priverčia p. N. iš S-gos rezignuot. Tam nereikia jieškot faktų su žiburiu, nes drg. B.K. Kundrotavičius, apkalbėdamas su kitais P.K. nariais dalyką, sako: kad nėra geru dalktu rašinėt į kuopas denuncijuojančius laiškus, geriaus, girdi, kuopai, arba kitai kokiai įstaigai faktus priduoat... Na, drg. Kondratavičiau, jeigu nieko tokiamo dalyke nesijausit, o gausit, arba jūsų kuopa ant tamistos ypokate denuncijuojantį laišką arba ir kelis laiškus, ar tai jau ta

*) Buvo prizadėjęs ir kainą pasakė, vienok netalpino.

mista skubinsiesi be jokio patyrimo rezignuot iš S-gos? O p. N. tą padarė. Supraskit, o nereiks kalbėt.

Tai dar nėra tasai nesuprantamai numegstas tinklas, kad reikalaut nuo manęs apie Nienių faktų, bet šisai, o sudėjus abu į vietą ir pasidaro tasai tinklas.

Tame pačiame tarime drg. Pruselaičio yra pasakytą, ant kurio pasakymo ir Kondr. sutinka, tik kitaip suprantą, nes Pruselaitis sako, kad J.Nienius yra priverstu rezignuoti iš S-gos dėlėi tūlų sąjungiečių negeistinių darbų. O Kondratavičius sako, kad priežastis rezignacijos yra mano denuncijuojanti laišakai. Galų-gale Centro sekr. padaro rezultatą nuomonių, kad išreikalaut nuo J. Nieniaus dokumentus apie tūlų sąjungiečių negerus darbus,

Tai tu žmogau dabar suprask! Esi įpintas kol kas tik iš vardo, o vėliaus... kas? Ar tas gali taip nusitrint? Nesuprantu.

Dėlėi tų padarytų nesusipratimu turiu tiek pasakyti: 1) Kad p. Nienius būtų neatbojęs tų denuncijuojančių laiškų, tai taip greitai nebūtų rezignavęs iš S-gos. 2) Kad tai nebuvo jokia denunciacija, apart paprasto kuopai pranešimo ant jos reikalavimo apie Nieniaus ypatą. 3) Kas kuopai buvo pranešta, tai užtai ir faktiškai galiu atsakyt. Ar reikalingi, ir koki faktai!...

P.Sinkus.

RAJONU REIKALAI.

Reikaluose I-mo rajono.

Draugės ir draugai! Jau praslinko apie 4 mėnesiai nuo išrinkimo manęs į I-mo rajono organizatorius: veikiu pagal savo išgalę, bet man vis atrodo keista ir štai dėlko: kuopos I-mo rajono visai atydos neatkreipia į mūsų veikimus, nepaziuri ar rojono komitetas atsako savo vietai, ar ne.

Atsibuvusion 2-ron konferencijon, prisiuntė tik 3 kuopos savo delegatus, o likusios ne tik-ką delegatų neprisiuntė, bet neprisiuntė nė savo nutarimų, tai reiškia, kad likusios kuopos nesiiinteresuoja organizacijos reikalais, o likusios yra 4. Kyla klausimas, kagi tie trjs rajono komiteto nariai gali daryti? Veikti, kaip pirmiau buvo veikiama, tai reiskia susidėti rankas ir tylėti. Nes paskutiniaus metais niekas neveikta; kurios kuopos buvo pairę, niekas nesistengė jų organizuoti.

Drg. Liutkus, buvęs organizatorius, perdavė man dokumentus 20 d. Vasario š. m., kurie parodo, kad I-mam rajone 7 kuopas mums pasisekė suorganizuoti, dar ir tąsyk peržiurėjęs radau tik 7 kuopas, tai pasirodo, kad pernykščių metų organizatorius net nežinojo, kiek yra kuopų I-mam rajone.

Idant dabartinis I-mo rajono komitetas būtų veiklesnis, kontroliuokite geriaus rajono komitetą, pažiurėkite ko jam truksta; jeigu nežengia priekyn, tai jūsų pareiga žiurėti, koks stovis rajono išdo? Žiurėkit, ar neperdaug išleista pinigų. Žiurėkite, kiek buvo įplaukų ir išplaukų, žiurėkite ar rajonas turi kiek pinigų, ar skolos.

Jūs draugai to viso nežinote. Kada buvo konferencija 30 d. Balandžio š. m., ar buvo kam išklausti raporto? Išrenkat komitetą ir paliekate ant nieko neatsižvelgdami. Jeigu ir tolius taip bus, tai organizacija negali vadintis organizacija, nes nesimato jokio organizatyviško darbo, bet jei-

gu mes norime darbą pastumėti pirmyn, turime pažiūrėti į mūsų išdą.

Drg. A. Krasnickas dabartinis išdininkas, rado \$3.00 gal su centais, o ex-rajono komitetas pridavė savo bilų ant kiek rajone pinigų randasi, o skola sąjungai \$10.69? Reikia, pinigų nėra.

Nors finansiškas mūsų rajono stovis silpnas, bet mes rajono komiteto nariai, nežiūrėdami į tai, ėmėmės už darbo: atgaiviname dvi kuopas, New Haven ir Hartford Conn., da butų galima dvi kuopas pastatyti, bet kliūtis stoja skersai kelią: pirmutinė tai finansiška, antra stoka laiko ir pajėgų.

Jeigu jau dabartinės kuopos, kurios jau egzistuoja, pasirūpys išristi ekonomiškąjį klausimą, kuris greitai bus paleistas per rajono referendumą, taip greit galėsime pradėti neužbaigtąjį darbą. Antra kliūtis, tai yra ta, kad nepilnas komitetas— komitetas turėtų būti iš didesnio skaitliaus narių. Kaip tai: organizatoriaus, susiėsimų sekretoriaus, finansų sekretoriaus, išdininko ir instruktorių (iš 2 ar 3 ypatų). Pagal dabartinį skaitlių narių, neužtenka dvasiškų spėkų ir dar ekonomišką klausimą kliudo, tat negalime daugiau nuveikti.

Aš nežinau ką draugai manys apie tokią propoziciją linkui komiteto. VII-tas rajonas jau yra įvedęs tokią tvarką, (žiurėk «Kovos» N5 š. m.) Dabar liekasi šitas klausimas apkalbėti ir paleisti ger rajono referendumą, šitokiu budu:

Kuopos savo susirinkimuose apkalbės klausimą ir pasiųs rajono sekretoriui, gavus patarimus nuo 2 kuopų, galėsime apgarsinti referendumą. Tai reikš, kad viena kuopa įnešė, antra patvirtino, kitokio budo nerandu pagerinti rajono stovį. Mažų kuopos geriau gali sumanyti.

Visus sumanymus link rajono siųskite rajono sekretoriui ir nevelinkite, nes nuo 1 d. October, bus išsiuntenėtos nominacijų blankos, o apie Kalėdas, turėsime šaukti komitetų konferenciją, kad sutvarkius perduoti naujai išrinktam komitetui, kuris galės daug geriau veikti, negu mes šiandien.

I-mo Rajano Org. A. Ž i l i n s k a s.

Atyda! LSS. III-čio rajono kuopoms.

LSS. III-čio rajono konferencija atsibus 25 d. Birzelio, š. m., «Dilgėlių» redakcijoje, 2400 Fifth Ave. Pittsburg, Pa. prasidės 10 val. ryte. Kuopos malonės prisiųsti delegatus su mandatais ir prirengti naudingų įnešimų dėl labo LSS. ir dėl visos darbininkiškos klėsos.

Geistina butų kad visos kuopos, prigulinčios prie III-čio rajono, pasistengtų prisiųsti atstovus į šią taip svarbią konferenciją, kur turėtume ką-nors apvarstyti ir į IV-tą LSS. susivažiavimą.

LSS. III-čio Raj. Sek. B. K. Kondrotavičius.

Atyda! LSS. VII-to rajono kuopoms.

Mes LSS. 32-kuopa, duodam šį įnešimą visoms VII-to rajono kuopoms ant apsvarstymo:

Kad pilietišky popirų komisija, ir šiaip Sąjungos nariai, neišiminėtų «pilietišky popierų» (Citizen) toms ypatoms, kurios nepriguli prie LSS. ir jos Sąjungai visai nesimpatizuoja.

Matyvai:

Išimdami pilietiškas popieras tiems, kurie nesimpatizuoja LSS., dauginam savo priešų skaitlių.

32-ros kuopos Sek. P. K a u š i u s.

Šis įnešimas, jei bus paremtas nors vienos kuopos, tai taps perleistas per LSS. VII-to rajono referendumą. Paremiant šį įnešimą, nėra reikalo kreiptis į organą «Kovą», bet siųskit tiesiog rajono sekretoriui šiuo antrašu:

P. Šlekaitis, 134 Lincoln Ave. Pittston, Pa.

Padėkavonė.

A. Danielius paimtus iš dirbtuvės per mane 30 centų, pavėlino paskirti ant ko-nors, todėl paskirta II-ro rajono naudai.

Draugė Ver. Umariutė-Nerienė paaukavo knygutę «Politiškoji Ekonomija» ant LSS. II-ro rajono antspaudo, LSS. 42 kuopa per draugą J. Meškauską tą knygutę sunaudojo, iš leisdami ant laimėjimo, už kurią įplaukė \$1.50.

Kaip A. Danieliui už aukas, Ver. Nerienei už knygutę ir J. Meškauskui už trusą, taip ir visiems prisidėjusiems prie sunaudojimo minėtos knygutės, ištariu širdingą ačių, vardu viso II-ro rajono. Visi pinigai randasi pas mane, už kuriuos greitai laiku įgyšime rajonui antspaudą, o likusius perduosiu naujai išrinktam išdininkui.

P. S. Geistina, kad ir kitos mūsų rajono kuopos panašiai pradėtų darbuoties, o greitai laiku papildytume rajono išdą ir daug naudingo darbo butų galima atlikti, tada nereikėtų sakyti, kad sekretorius miega, neatlieka su laiku savo pareigų.

Tai gi draugės ir draugai sukruškime, o greitai pamatysime naudingus vaisius.

Ligl. II-ro Raj. Sek. A. J. Neris.

Atviras laiškas 153 LSS. kp. į Administraciją.

Mes klausiam administratoriaus, kodel mums neprislūčia čarterio, kurį mes reikalaujame jau bus apie 6 mėnesiai (dar prieš naujus metus pasiuntėm \$1 pinigų už čarterį, o dar ir šlandien jo neapturėjom). Buvo rašyta apie pusę tuzino laišky, kodel neprislūčia čarterio ir kodel neslūčia organą «Kovą» nurodytais antrašais, nes nekurie draugai į mėnesį laiko negauna nė vieną num., tai administratorius davė mums paaiškinimą, kad ant toliaus eis viskas tvarkiai, ir kad čarteris yra pasiūstas dėl pasirašymo Komisijai. Mes nesuprantam, ar minėta Komisija tokia nerangi, kad per keturis mėnesius neįstengia pasirašyt, ar jau administracijoje nesiranda daugiau čarterių. Siuntinėjimas «Kovos» beveik nė kiek nepasigerina ir tvarka ta pati.

Tai mes 153 kuopa nutarėme atsišaukti viešai per organą į administraciją, idant teiktus mums paaiškinti, kodel neišpildo reikalų privalumų, o mes matom, kad per laiškus, rašytus į admini-

stracija, nieko negalim naudoti, nes, matyt, lieka nepaimta į atydą.

Komitetas 153 kuopos

Org. A. Andruška Sek. J. Grublauskas Išd. J. Blumas.

Nuo Administracijos. 153 kuopos draugai gal ir per daug užsišpyrė ir žinoma, užsikarščiavo, kad net viešai reikalauja nuo administracijos čarterio ir adresų pataisymo. Jau daug sykių buvo rašyta draugams, kad čarteris buvo pasiūstas komisijai pasirašyti, dabar jau yra atėjęs, taigi ūmai ir bus pasiūstas reikalaujantiems. Juk kuopa nė biskučio nenukentės, jei kiek ir vėliau čarterį gaus. Nesant niekam skriaudos, bereikalingas viešas atsiliepimas-triukšmas.

O jei dėl adresų reiktų bartis, tai administracija į kiekvieną «Kovos» numerį prirašytų ilgus protesto straipsnius už negerą adresų permainymą. 153 kp. draugų adresai taip yra špaltose užrašyti, kaip yra paduoti. Negerus adresus ir krasa taiso-permaino, o kad neranda, tai tuojau paneša. Tuom syk į Wilsoną ir į Lock 3, Pa. Wash. Co. eina gerai. Taigi čia visai bereikalingas triukšmas. Bet kadangi reikalaujama, kad tas būtų apskelbta viešai, tai jau lai taip ir būna. Tik, rodosi, bereikalingai «Kovoje» vieta užimama.

Priminsime, kad taisant adresus visuomet reikia padėti: *pravarde, senas ir naujas adresas.* Tuomet pataisyti bus gerai ir bartis nereikės.

Adm.

Biblijografija.

Pasaulių Ratas, astronomiškas aprašymas mūsų saulinės sistemos, K. Flammarion ir S. Glazenap. Vertė J. Stropas. Su paveik. Spaust. F. Milašauskio, 25 W. 2nd st., So. Boston, Mass., 1911m. Pustl. 80. Kaina 25c.

Naujausios giedojimo psalmės. Pagelba išvalnijimui žmonių kūnų ir dvasių iš žemiškų kančių. Parašė Vilius Belaisvis. Išleido J. Ilgandas. Spanda J. Ilgardo spaustuvėje, 1613 So. Halsted st. Chicago, Ill. 1911m. Eilėmis 32 pustl. Kaina 10c.

Krasos Dėžutė.

K. Liutkus. Straipsnelis pervėlai gautas. Po seimo kalbėti apie praėjusius dalykus būtų lyg nevietoj.

LSS. 21 kp. Komitetas. Dalykas neapeina visą sąjungą. «Kovoje» tilpo jau vienos pusės apkaltinimas ir kitos pusės pasiteisinimas. Tolesniai polemikai «Kovoje» maža vietos. Kaltę prirodyti gali kuopos nuskirtas trečiųjų teismas, arba gi ginčą išrišus, susitaikinti.

P. Dainauckas. Atsišaukimas talpinant išeitų po laikui. Pirma patilpti negalėjo dėl kitų reikalų užimtos «Kovoje» vietos.

NUO ADMINISTRACIJOS.

Įvedant administracijoje naujas knygas, perrašant iš senųjų, pasirodo, kad daug yra Sąjungai skolingų. Taigi, dabar visi skolingi, gaus laiškus. Kurie savo laišku neduos mums jokios žinios per dvi savaitis, tiems bus sulaikyta «Kova». Taigi, malonėkite ūmai atsiliepti, kad nepertraukti «Kovos» siuntinėjimą. Gali pasitaikyti, kad gaus paraginantį laišką ir tie, kurie yra užsimokėję — kartais įvyksta klaida, tai malonėkite nepykti, bet tuoj prisųsti paliūdijimą, kad esate užsimokėję.

Kuopos, kurios yra skolingos centrui už mėnesinę mokestį, būtinai turi šį mėnesį surinkti nuo skolingų draugų mokestis ir prisųsti, kurie neatsiteis, bus išbraukti iš sąjungos knygu.

Manome, kad skolingieji draugai nenorės nuskriausti Sąjungą, bet ūmai atsiteis.

Administracija.

Pikninkas ir protesto mitingas.

Rengiamas per Chicagos Socialistų Partiją, Cook County Riverview Park. Atsibus Nedėlio, 18 Birželio, 1911 m. 2 po pietų.

Pelnas eina socialistiško laikraščio naudai. Ant pikniko kalbės Soc. P. kongresmonas V. Bergeris. Taipgi LSS. 81 kuopa, pastatys 2 kalbėtoju. Davažiuot galima Western Ave. ir Clyburn Ave. karais. Įžanga 25 centai.

Draugai, agituokite ir patįs pribūkitetas.

Su pagarba, LSS. 81 kuopos Komites.

FARMOS! FARMOS!

Štai puiki proga įgyti Farmą! Žemė apgyventa 61 lietuvių fermerių. Šioj kolonijoje lietuviai turi suorganizavę Ukišką Draugystę palengvinimui ukininkavimo ir apdirbimui lauko, taipgi susišelpia laike ligos. Ši lietuvių kolonija randasi Lake Maisan paviete, Michigan valstijoje, vakariname krašte palei ežerą Michigan prie pramoningų miestų ir miestelių; tarpe 4 gelžkelių, tarpais gražus tyro vandens upeliai ir žuvingi ežerėliai. Turime toje apie linkėje pardavimui tūkstantį (1000) farmų, geros, derlingos žemės; ir pigios, geros žemės visokiems javams, daržovėms, sodams ir pievoms; pienininkystei, galvijų ir paukščių auginimui. Parduodame pigiai, ant lengvų išmokėjimų. Gali pasirinkti kas kiek žemės nori. Prekė nuo \$10,00 iki \$25,00 už akrą. Norinti pirkti kreipkitės adresu:

ANTON KIEDIS,
Peacock, Lake Co., Michigan.

“Prasikaltimai ir Prasikalteliai.”

Po tokiu antgalviu yra naujai išleista Sąjungos knygutė. Ši knygutė tik dabar neseniai išėjo iš spaudos. Todėl, manome, kad mylintieji skaityti knygas, užrašys tuojau ją — prekė tik 10 c.

Nors gyvenime mes daug girdime apie prasikaltimus-prasikaltėlius ir tas atsikartoja beveik kožną dieną visur, bet kad išaiškinti tą plačiau kodėl taip yra, mažai kas gali. Šita knygutė ir yra plačiai ir nuodugnai išaiškinanti prasikaltimų ir prasikaltėlių prasmę. Parašyta ji žinomo visiems amerikiečiams veikėjo advokato C.S. Darrow'o iš Chicagos, ačiu kuriam tapo išgelbėti kalnakasių vadai Meyer, Haywood ir Pettibone. Vertimas labai aiškus ir suprantamas kiekvienam. Tad patariame Sąjungiečiams ir gerbiams «Kovos» skaitytojams tuojau išsirašyti minėtą knygele: «Kovos» adm. 1815 E. Moyamensing ave., Philadelphia, Pa.

“Look Out! You'd better take care of Yourself”

Galvos skaudėjimas, gerklės sope, skaudėjimai krūtinėje, sonuose, pabrinkę muskulai ar kitoki slogų ženklai neineis; sunkų padėjimą jeigu vartosi

Dr. Richter'io PAIN-EXPELLERI

sulyg to, kaip yra nurodyta ant pakečių; 25c. ir 50c. už bonką. Sergėkis pamėgdžiojimų ir klastavimų, žiūrėk tik kad būtų **Inkaras** ir mūsų vardas.

P. AD. RICHTER & CO., 215 Pearl St., New York.
Richter'io Pillės yra geros nuo vidurių sukietėjimo. 25c. ir 50c.

«KOVOS» Agentai.

- J. VISOCKIS
8139 Vincunas Road, Chicago, Ill.
- FR. GOLUBICKI
Box 172, Melrose Park, Ill.
- J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.
- J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa.
- J. M. ŠIMKUS
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS
842 Lenox St., Norwood, Mass.
- P. A. JETULEVIČIUS
Mass. Gen. Hospital
O.P.D. Boston, Mass.
- V. STRIGAS
3207 Salmon St., Philada., Pa.
- F. STASIUKELIS
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
- K. ARMINAS
204 E. Main st. Plymouth, Pa.
- J. ZALANSKAS
11 Charter, St. E. Xeter, N. H.
- A. KALASKY
Box 1306, Renton, Wash.
- A. KAZEKEVIČIUS
PO. BOX 60, Edwards Ind.
- M. K. ŽVINGILAS
R.F.D. Simsbur Conn.
- V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
- P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore.
- J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKEVIČIUS
48 Walnut St., New Haven, Conn.
- J. BINDOKAITIS
Henry St. Rochester N. Y.

50,000 KNYGU

Vysai Dykai

Kožnas vyras be atidžioma tur pareikalauti vieną iš tu stebuklingu knygu. Vyras, katrie žada apsivesti—vyras ligoti—vyras, katrie pasigėrė per mierą, katrie pareidava namo vielai ir katrie pervirš dave sau valię—vyras silpni, nervuoti ir katrie prastoi sava sveikata—vyras, katrie negabė pri darba ir katrie negalė naudoti pynai linksmuma gamtos—vysi tie vyrai tur pareikalauti vieną iš tu dykai duotu knygu. Ta knyga pasakis kaip vyrai naikin sava sveikata, kaip jie užsikrėta ligoms ir kaip jie gal pynai sugražinti sava sveikata, stipruma ir energiškuma į trumpa laika ir su mažais kaštais. Jeigu nori buti vyras tarp vyrų ta knyga pasakis kaip gali tą pasėkti.

Ta dykai gauta knyga yra vertės \$10.00 kožnam sergančiam vyrui.

Ar Esat Kankinami

Užnuodijimu Krauja arba Brantais, Triperiu, Abelnu Prastoimu Spėku, Prastoimu Gyvastinės Skystibės, Naktiniais Išleidimais, Prastoimu Vyriskuma, Lytišku Nusilpneimu, Džiūsna, Užsiveržimu Šlapiname Kanale, Reumatizmu, Organiskame si Ligomasi, Skilves, Kepenu, Pulsės ir Inkštu Ligoms?

Jeigu turet skausmus strenosi, prastoima apetita, surugusi pylva, biauuru skausma galvos, tulžinius pripuolimus, negalet miegoti, jaustesi pavargiesiu ir silpnu iš rita, pyktas ir arzus,—turetė gauti tą knyga. Knyga ta pasaka prastais ir aiškiais žodėis dielko kenti ir kaip gali buti sveiku.

Tukstančiais vyrų atgava sava pilna sveikata su pagelba tuos brangių knygų. Knyga ta yra krautuve žinios ir talpina tam tykrus daiktus, katrus kožnas vyras, jaunus arba senas, lagotas arba bied-

nas, nevedes arba apsivedes, ligotas arba sveikas tur žinoti. Ne naikinkiet sava sunkie uždyrbtus pinigus, mokedami už nekingas, bevertės vaistus ikikolaik neparskaitistė tą knyga vysai. Knyga ta užėdys jums daug doleriu ir pasakis kaip galetė stotis tvirtu ir resnu vyrų. Atmink į tą, jog ta knyga yra siusta jums vysai dykai. Mes užmokam ir už paezta. Nekokie varda medikaliska arba daktariška nera ant konverto. Ne vienas nežinos kas tas yra tyk jus. Išraškiēt sava varda ir pavarde ir adresa aiškei idėkiet ta dikini kupona ir prisiuskiēt mum o gauste tą knyga.

SIUSK ŠITA KUPONA ŠENDENA.

DR. JOS. LISTER & CO., L. 403, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill.

Godotinasai Tamista: Aš esu užinteresuotas Tamistas prizadeimu siusti Vysai Dykai Knyga, meldziū prisuti man viena vysai dykai.

Vardas ir pavardė..... Steitas.....
Adresas.....

Teatrališku Kuopy, Draugiju ir Draugu Atydziai.

Neužilga išeis iš spaudos garsi Maksimo Gorkio

DRAMA

IV aktuose

“Ant Dugno”

Šiam veikalui sulošti reikia 17 ypatų (12 vyrų ir 5 moterų). Knygelė susidės iš 100 su viršum puslapių. Tilps joje gaidos gražios dainos «Saulė teka, nusileidžia, O kalėjime tamsu». Kaina bus 35 ¢. Užsisakant iš kalno, galima gauti pilnas kompletas t. y. 18 knygu, už \$5.00; tokiu budu viena kninga apsieis 27 ¢. Kadangi spausdinsiu labai aprubežiuotą skaitlių egzempliorių, tad malonėkite užsisakyti ilgai nelaukdami.

Užsakymus ir pinigus siųskite šiuo adresu:

V. K. RAČKAUSKAS, 1401 N. Main ave., Scranton, Pa

Kiekvienam Sajungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodėlio socialistiškas rėželis su globu, broliškal sveikinandios dvi rankos arba su švyturiu ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25 ¢.

Socialistiški ženkleliai visokiū gatunkū: paprasti—preke 5 ¢, paunksuoti—25 ¢; daugians imantlems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami sluskit pinigus krašos ženkleliais arba Money Orderiu. «Kovos» Administracija.

VYRAI AR JUS SERGATE IR KENČIATE?

EIKITE PAS DAKTARĄ B. ULANSKĮ

Jis yra specialistu vyrų ligose. Jis išgydis jus nuo: pultekio, užsiveržimo (stricture), pulhavimo (gleet), brantų, užsnuodijimo kraujo, nustojimo vyriskumo, saužagystės, vericoeles, hidroceles. Gvarantuojū, jog išgydau kiekvieną ligonį. Patarimas už dyką. Ofiso val.: 9—11, 2—4 ir 7—9.

Dr. B. ULANSKI, 418 S. Broad st., Philadelphia, Pa

:: :: :: :: :: Jei negalite ateiti, tai rašykite. :: :: :: ::

Naujas sceniškas veikalas NETIKETAI

Komedija trijuose aktuose. Parašė Aglė. Išleido Scenos Mylėtojai. Spauda «Kovos».

Labai lengvas perstatymui originališkas vaizdelis iš kaimiečių venimo. Prekė 10 ¢. Norintieji minėtą komediją perskaityti sulošt, kreipkitės į «Kovos» administraciją, o tuoj bus pri-